

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

7 juni 2001

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Interpellatie van de heer Pieter Huybrechts tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het tekort aan ondersteunend personeel in het basisonderwijs

Interpellatie van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de opvolging van de motie betreffende de controle op de leerlingencijfers van de verschillende gemeenschappen

Met redenen omklede motie

Vraag om uitleg van de heer Gilbert Vanleenhove tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de doorstromingsmogelijkheden voor anderstalige nieuwkomers

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het kleuteronderwijs voor schipperskinderen

Vraag om uitleg van de heer Frans Ramon tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over hoogbegaafde kinderen en jongeren

Vraag om uitleg van de heer André Van Nieuwerkerke tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het probleem van mensen met loonbeslag om een studiebeurs te bekomen

Vraag om uitleg van de heer Gilbert Van Baelen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de University Colleges, topinstituten met academisch talent

Vraag om uitleg van mevrouw Brigitte Grouwels tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de toekomst van de KUB in het kader van de herstructurering van het hoger onderwijs

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het recht op ouderschapsverlof in het hoger onderwijs

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het middagtoezicht door leerkrachten basisonderwijs in het perspectief van werkdrukverlaging

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de instandhouding van de basisschool in Doel

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Donderdag 7 juni 2001

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.35 uur.*

Interpellatie van de heer Pieter Huybrechts tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het tekort aan ondersteunend personeel in het basisonderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Huybrechts tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het tekort aan ondersteunend personeel in het basisonderwijs.

De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ongetwijfeld zullen alle leden van deze commissie een brief hebben ontvangen van de DCBaO, dit is de commissie van directeurs van alle katholieke basisscholen, waarin zij hun gerechtvaardigde grieven over een tekort aan administratieve medewerkers en opvoeders kenbaar maken.

De DCBaO ijvert er sinds vier jaar voor om de kwaliteit van het basisonderwijs in Vlaanderen te optimaliseren. Prioritair zou volgens de DCBaO het aantal administratieve medewerkers en opvoeders moeten worden opgetrokken. Daarom eist de DCBaO dat een volwaardige groep van ondersteunende personeelsleden wordt uitgebouwd en dit in alle Vlaamse basisscholen, a rato van twee derden van het puntensysteem van de secundaire scholen. De DCBaO voegt daaraan toe, ik citeer : 'zoals beschreven in artikel 96 van het decreet van 17 juni 1998'.

Mevrouw de minister, onlangs hebt u een bezoek gebracht aan de scholengemeenschap De Kraal in Herent waar u de effecten van de schaalvergroting in het basisonderwijs zou bestuderen. Naast de

voordelen die de fusie hier heeft opgeleverd, heeft het schoolbestuur tegenover u zijn bezorgdheid geuit over de administratieve omkadering van het basisonderwijs.

De katholieke onderwijsinstelling De Kraal telt zo'n 1.100 kinderen in het basisonderwijs. Ze krijgen werkingsmiddelen via gesco-statuten voor in totaal 63 uur per week, terwijl de 3 administratieve krachten er 79 uur per week werken. Dit betekent dus dat de scholengemeenschap zelf 16 uur moet betalen. Volgens de voorzitter van de scholengemeenschap gebeurt dit – zoals vaker het geval is – via Vlaamse kermissen en dergelijke meer. Het secundair onderwijs zou volgens de voorzitter minstens driemaal zo veel administratieve ondersteuning krijgen. Mevrouw de minister, het Vlaams Blok pleit er zeker niet voor om de administratieve ondersteuning van het secundair onderwijs terug te schroeven, integendeel. We willen wel dat het basisonderwijs – zoals aan u gevraagd door algemeen directeur Roels van de scholengemeenschap De Kraal – de nodige waardering krijgt voor zijn werk.

Hebt u reeds de nodige maatregelen genomen om het schrijnend tekort aan administratieve medewerkers en opvoeders in alle basisscholen te verhelpen ? Zult u eerdaags de nodige initiatieven nemen ?

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, deze problematiek is reeds eerder in deze commissie aan bod gekomen, zij het vooral op het vlak van de ondersteuning van basisscholen.

Ik heb daarover in februari een vraag om uitleg gesteld en de minister antwoordde toen dat er bereidheid was tot en nood aan meer omkadering, en dit vooral om het statuut van de gesco's aan te passen. Er was namelijk een probleem met de vervanging van zieke administratieve krachten met een

De Cock

gesco-statuut. Die kunnen immers pas na één maand worden vervangen, terwijl dit voor anderen vroeger kan. Dit zorgt in de basisscholen vaak voor een opeenstapeling van het administratieve werk.

Ik sluit mij dus bij de vorige spreker aan in die zin dat ik nogmaals aan de minister wens te vragen of ze met betrekking tot dit aspect van het dossier reeds enige ontwikkeling ziet, en hoe het daar verder mee gesteld is.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik ben het uiteraard eens met de heer Huybrechts en denk dat de voltallige commissie hem bijtreedt in de visie dat het belangrijk en noodzakelijk is dat de basisscholen kunnen beschikken over voldoende en goed opgeleid personeel voor het uitvoeren van de administratieve taken. Deze ondersteuning biedt immers meer garantie voor kwaliteitsonderwijs in die basisscholen.

Ik weet dat dit in alle basisscholen sterk leeft. Wanneer we scholen bezoeken of met de directies geconfronteerd worden, blijken enkele klachten telkens terug te keren. Een van die klachten is inderdaad het gebrek aan administratieve ondersteuning. Vaak wordt daarbij een licht verwijt gericht aan het secundair onderwijs dat daar echter niet schuldig aan is, vermits het nu eenmaal om beleids-opties gaat die in het verleden werden genomen. Dit is trouwens de reden waarom ik steeds vermijd om de vergelijking door te trekken. Het gaat nu eenmaal om totaal verschillende omstandigheden en argumenten kunnen in de twee richtingen worden gebruikt. In de maatregelen die in de voorbije maanden werden genomen, ik denk ook aan de CAO's, is de administratieve ondersteuning van het basisonderwijs wel uitgegroeid tot een van de prioriteiten van ons beleid. Er wordt werk van gemaakt en er wordt budgettaire ruimte voor gecreëerd.

In het begin van deze regeringsperiode, meer bepaald in september 1999, werd in dit verband reeds een eerste aanzet gegeven. Bij de begrotingsopmaak 2000 werden de werkingsmiddelen voor het basisonderwijs, bovenop de bijkomende middelen ingevolge het Tivoli-akkoord, nogmaals verhoogd met 399 miljoen frank, waarvan 240 miljoen frank geraamd werd voor administratief en beleidsondersteunend personeel. Ik herhaal dat dit gebeurde bovenop het Tivoli-akkoord, dat uiteraard nog daartoe uit de vorige regeringsperiode.

In april 2000 werd in CAO V opgenomen dat in de begrotingsjaren 2001 en 2002 de werkingsmiddelen telkens nogmaals met 250 miljoen frank verhoogd worden voor het in dienst nemen van administratief en beleidsondersteunend personeel. Daarenboven werd het engagement aangegaan om de uitbouw van administratieve kernen in het basisonderwijs te onderzoeken.

In CAO VI, van enkele maanden geleden, wordt daarenboven voor het schooljaar 2002-2003 andermaal een bedrag van 800 miljoen frank toegevoegd aan de werkingsmiddelen voor de indienstneming van administratief personeel. Daarenboven werd in CAO VI expliciet ingeschreven dat alle gesubsidieerde contractuelen, tewerkgesteld op basis van de onderwijsconventie 8285 – meestal administratieve ondersteuning onderwijs -, met ingang van 1 januari 2002 worden omgezet naar contracten van onbepaalde duur die ten laste zullen worden genomen van de begroting Onderwijs. Dat zijn meerkosten ten bedrage van 170 miljoen frank, maar daarmee wordt een groot knelpunt opgelost.

De vermelde maatregelen betekenen, bovenop de inspanning van Tivoli, een bijkomende injectie van 1,71 miljard frank voor de ondersteuning van de directies in het basisonderwijs, en dit in de periode 2000-2003. Het gaat hier om een bijkomende ondersteunende tewerkstelling van meer dan 1.350 betrekkingen. Gemiddeld komt dat neer op een halve fulltime betrekking per school.

Ten slotte werd in CAO VI eveneens afgesproken dat vanaf het schooljaar 2003-2004 maatregelen worden genomen om de interne dynamiek van de basisscholen te verhogen. In die context en in het kader van de invoering van een vaste administratieve kern, waar middelen en knowhow op een betere manier gebundeld kunnen worden, worden de administratieve personeelsleden – ex-gesco's en andere contractuelen – ondergebracht in de decreten rechtspositie. Op dat moment kan ook worden onderzocht of de invulling van die kern op een gelijksoortige manier kan gebeuren als de nieuwe regeling voor het secundair onderwijs. Op dat vlak zou er dus een eenvoudige samenwerking tussen basis- en secundair onderwijs mogelijk zijn, bijvoorbeeld voor scholen die op eenzelfde campus gelegen zijn.

Mijn bezoek aan De Kraal enige tijd geleden past eigenlijk in dat kader. U haalt immers een aantal zaken aan die betrekking hebben op mijn bezoek. Het allerbelangrijkste van mijn bezoek is het feit dat een aantal scholen in Herent die administratieve kern reeds georganiseerd hebben. Ze hebben

Vanderpoorten

dus één secretariaat voor de drie scholen, waar alle dossiers worden geregeld en waar dus ook al het personeel van die drie scholen is samengebracht. Onderling hebben ze wel een specialisatie afgesproken. De ene houdt zich bezig met personeelsdossiers, de andere met leerlingen, enzovoort. Dat is natuurlijk veel interessanter dan wanneer één persoon in één kleine school al die zaken moet waarnemen. Ze hebben voor dat alles de nodige middelen samengebracht. Ze organiseren uiteraard ook nog een aantal andere zaken, zoals dat in elke school gebeurt.

Hoe dan ook, dit is een zeer goed voorbeeld van hoe scholen kunnen samenwerken in een administratieve kern. In de toekomst zal men meer en meer in die richting moeten evolueren. Men zegt me dat daar op verschillende manieren spontaan mee gestart is. Ik ben ervan overtuigd dat dit steeds meer succes zal krijgen, zelfs zonder dat we daarvoor specifieke maatregelen nemen. De tevredenheid van de mensen van De Kraal zal zeker ook een aansporing zijn voor anderen om dat voorbeeld te volgen.

Als conclusie kan ik dus zeggen dat er de voorbije jaren heel wat inspanningen werden geleverd op het vlak van de administratieve ondersteuning in het basisonderwijs. We beseffen immers ook wel dat er inderdaad een knelpunt is dat moet worden weggewerkt.

De voorzitter : De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik hoop dat de uitbouw van een volwaardige groep van ondersteunende personeelsleden in alle – en ik herhaal ‘alle’ – basisscholen zo snel mogelijk realiteit wordt.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik begrijp niet waarom u zo de nadruk legt op het woord ‘alle’.

De heer Pieter Huybrechts : Het initiatief ging uit van de katholieke basisscholen. Iemand die dit verkeerd wil begrijpen, zou kunnen veronderstellen dat die mensen alleen pleiten voor hun eigen basisschool. Die mensen stellen echter zeer duidelijk dat ze zich inzetten voor alle basisscholen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de opvolging van de motie betreffende de controle op de leerlingencijfers van de verschillende gemeenschappen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de opvolging van de motie betreffende de controle op de leerlingencijfers van de verschillende gemeenschappen.

De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, op 15 mei van dit jaar heeft de secretaris-generaal van het departement Onderwijs van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, de heer Monard, samen met zijn collega van de Franse Gemeenschap de fameuze cd-rom's ingediend bij het Rekenhof met de gegevens over de leerplichtige leerlingen. Het is de tweede keer dat dit gebeurt sedert de totstandkoming van het Sint-Elooisakkoord in december 1999. Dat akkoord bepaalt dat de federale onderwijsdotatie verdeeld wordt volgens het aantal getelde leerlingen van zes tot zeventien jaar.

Iedereen herinnert zich wellicht nog de vaudeville van vorig jaar, waarbij de Franse Gemeenschap tot driemaal toe andere cijfers heeft ingediend. Achteraf is gebleken dat die cijfers niettemin door het Rekenhof zijn aanvaard. Na controle werden ze op een niet noemenswaardige manier gewijzigd. Het resultaat was dat het Vlaamse aandeel in de onderwijsdotatie zakte naar 57,08 percent tegen het vast percentage van 57,55 percent de voorbije tien jaar. Dat percentage was overigens ook al onrechtvaardig vermits de Vlaamse inbreng in de BTW-inkomsten veel hoger ligt, maar dit terzijde.

De telling van vorig jaar bracht een inkomstenverlies mee van 1,7 miljard frank. Ook dit jaar blijkt uit de ingediende cijfers dat het Vlaamse aandeel zou dalen ondanks een stijging van het aantal getelde leerlingen. De stijging bij de Franse Gemeenschap blijkt inderdaad groter te zijn dan in Vlaanderen. Als het Rekenhof deze cijfers opnieuw goedkeurt, dan zou Vlaanderen nog 56,97 percent krijgen van de onderwijsdotatie, namelijk zo'n 380 miljard frank. Dat is een vermindering met 418 miljoen frank. Dat betekent dat het Vlaams onderwijs op twee jaar tijd 2,1 miljard frank moet derven.

Van Nieuwenhuysen

Het blijft me een raadsel hoe het Rekenhof er het eerste jaar in is geslaagd om op betrekkelijk korte tijd de controles uit te voeren. Het was de bedoeling om eerst de controle bij de onderwijsdepartementen uit te oefenen en nadien in de scholen zelf, wat dan uiteraard in de vakantieperiode gebeurde. Het Rekenhof had er trouwens voor gewaarschuwd dat er op dat moment nog weinig controle-mogelijkheden zouden zijn. Bovendien hoor ik dat de controle niet door taalgemengde ploegen is uitgevoerd, zoals oorspronkelijk was afgesproken. Er mocht hoogstens een waarnemer van de andere gemeenschap meegaan. Daarnaast is er nog het feit dat ongeveer 13.500 leerlingen bij het Franstalig onderwijs zonder rijksregisternummer genoteerd zijn, wat vraagtekens oproept.

Ik blijf erbij dat de lakmoesproef met betrekking tot de betrouwbaarheid van deze tellingen, het aantal leerlingen is dat wordt opgegeven als zijnde leerlingen die onder de definitie van het concurrentieel vervoer thuishoren. Ik heb in het verleden al verschillende keren mijn redenering uiteengezet en ik zal die vandaag niet herhalen. Ik blijf er wel bij dat een totaal van 150 leerlingen in het Franstalige onderwijs en een totaal van 13.000 uit Vlaanderen niet klopt. Aan Vlaamse kant is een veel hoger percentage opgegeven van leerlingen die ressorteren onder het concurrentieel vervoer. Dat doet vermoeden dat de definitie anders wordt geïnterpreteerd. Ik heb geen weet van georganiseerde afhalingen vanuit Vlaanderen, maar wel van het omgekeerde. Mijn vraag is dan ook of de Vlaamse overheid hiernaar onderzoek heeft uitgevoerd? Is er enig overleg geweest met het Rekenhof? Zijn er afspraken gemaakt inzake de tellingen van het huidige schooljaar?

U hebt ons bij vorige gelegenheden een beetje op onze honger laten zitten, om niet te zeggen wandelen gestuurd. U insinueerde dat we ons zelf moesten richten tot het Rekenhof. U weet dat de heer Caluwé zich die moeite heeft getroost, maar dat hij van een kale reis is teruggekeerd. De vergelijkingen van de leerlingencijfers met de bevolkingscijfers en de verklaring van de verschillen, werden blijkbaar wel ingediend door de Vlaamse Gemeenschap, maar niet door de Franse. Hoe zal het deze keer zijn? Zijn er daarrond afspraken gemaakt? Vorige keer is opgevallen dat de fameuze cd-roms vernietigd werden omwille van de gegevens over illegale leerlingen. Zijn daaromtrent afspraken gemaakt zodat controle door de Vlaamse Gemeenschap mogelijk blijft?

Ik dring erop aan dat u ditmaal zelf initiatieven neemt. Dit parlement keurde op 8 juni 2000 een motie van de meerderheid goed waarin de Vlaamse regering wordt gevraagd 'de methodiek, de controle en de analyse die het Rekenhof gehanteerd heeft bij het vastleggen van de leerlingencijfers van de verscheidene gemeenschappen, nauwgezet te toetsen aan de afspraken en uitgangspunten van het Sint-Elooisakkoord'. Ik wil graag weten of u daar deze keer gevolg aan zult geven? Zo ja, welk?

De voorzitter : De heer Vandembroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandembroeke : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik wil me graag aansluiten bij de vragen van de heer Van Nieuwenhuysen. Dit wordt inderdaad een ondoorzichtig kluwen. Aansluitend wil ik enkele zaken op een rijtje plaatsen. Bij de start van deze regering is de Franstalige 2,4 miljard frank extra beloofd. Dat laatste mochten we niet weten, het werd ontkend. Binnen de kortste keren blijkt echter dat dit een feit is. De zuiderburen krijgen echter niet 2,4 miljard frank, zoals oorspronkelijk was toegezegd, ze krijgen iets minder. Er worden enkele toegevingen aan Vlaanderen gedaan. Maar zoals de heer Van Nieuwenhuysen heeft gezegd, moet men in het algemeen vaststellen dat het gaat om twee bedragen, van 1,7 miljard frank en 418 miljoen frank, of samen ongeveer 2,2 miljard frank. We komen dus al erg dicht bij het beloofde bedrag.

Ik vermoed dat de diensten van de minister dezelfde oefening als ik hebben gemaakt, en hebben nagegaan hoe de leerlingenpopulaties van de zes- tot zeventienjarigen eruit zagen in 1999 en 2000. Ik stel vast dat de totale populatie in die periode met 0,1 percent daalde. Op basis van de cijfers van de administratie van de heer Monard stijgt het leerlingenaantal in Vlaanderen echter met 0,1 percent. En de fameuze diskettes leren ons dat de leerlingenpopulatie in het Franstalig onderwijs zelfs groeit met 0,5 percent. Dat is volslagen onbegrijpelijk. Er is hier al verwezen naar de motie die we hebben goedgekeurd. Met dit cijfermateriaal in de hand is het de evidentie zelf dat hierover klaarheid wordt geschapen. Met deze cijfers is duidelijk gesjoemeld, en blijkbaar heeft men dat in de twee gemeenschappen gedaan. Wat is er aan de hand? Ik vraag dat de diskettes aan een strenge controle worden onderworpen. De heer Caluwé heeft alle moeite van de wereld gedaan om die controles te laten uitvoeren. Er moet absolute duidelijkheid komen.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, eigenlijk is het onjuist te stellen dat de Vlaamse Gemeenschap, in vergelijking met dit jaar, ongeveer 400 miljoen frank dotaties minder zal ontvangen. Men moet rekening houden met een aantal elementen. De geraamde evolutie van de BTW-dotatie ziet er zo uit : 380,787 miljard frank in 2001, tegenover 370,3 miljard frank in 2000. De nieuwe verdeelsleutel is gebaseerd op de voorlopige resultaten van de leerlingentelling in de beide gemeenschappen, en bedraagt 56,97 procent voor de Vlaamse Gemeenschap tegenover 43,03 procent voor de Franse Gemeenschap. Hiermee rekening houdend zou het aandeel voor Vlaanderen uit de BTW-dotatie 216,934 miljard frank bedragen, of 5,565 miljard frank meer dan in 2000. Indien de verdeelsleutel die nu geldt – en rekening houdend met de door het Rekenhof geverifieerde leerlingencijfers – op 1 februari 2000 toegepast zou worden, zou dit 418 miljoen frank meer opleveren.

Zoals vorig jaar zal het Rekenhof een controle uitvoeren op de bestanden. Deze controle heeft in de periode van half mei tot september van vorig jaar plaatsgevonden. Het Rekenhof hield daarbij rekening met de bepalingen opgenomen in de wet van 23 mei 2000 tot bepaling van de criteria bedoeld in artikel 39, paragraaf 2 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de gemeenschappen en de gewesten. Ik heb geen bijkomende informatie over de wijze waarop de controle dit jaar zal verlopen.

De vraagsteller heeft het over de procedure van vorig jaar, en verwijst daarbij naar de met redenen omklede motie. De controleopdracht werd uitgevoerd zoals bepaald in de wet van 23 mei 2000. Daarbij komen de volgende fasen aan bod. Ten eerste moest het Rekenhof uiterlijk op 15 januari 2000 de richtlijnen voor de uitvoering van de leerlingentelling meedelen aan de gemeenschappen. Op 13 januari 2000 zijn de richtlijnen aan de bevoegde ministers van Onderwijs bezorgd.

Ten tweede moet men de door de gemeenschappen ingediende bestanden geschikt verklaren. In een brief van 8 juni 2000 heeft het Rekenhof laten weten dat het door de Vlaamse Gemeenschap ingediende bestand geschikt werd bevonden voor verdere controle. Het hof liet ook weten dat het bestand van de Franse Gemeenschap van 15 mei ook geschikt werd bevonden voor controle, maar dat vergissingen aanleiding hebben gegeven tot het

indienen van bijkomende bestanden die tevens geschikt werden bevonden voor controle.

Ten derde wordt de correctheid van de gegevens nagegaan via ter plaatse verrichte controles. In een brief van 21 juni 2000 kondigde het Rekenhof de controle aan die op het departement en eventueel in de scholen zou plaatsvinden. De controle werd gestart op 26 juni 2000 en nam een drietal weken in beslag. Het team bestond uit vier Vlaamse leden en één Franstalige waarnemer. De controle werd uitgevoerd op een steekproef van 100 scholen of ongeveer 30.000 leerlingen. Voor een aantal leerlingen werden aan de administratie en de verificatiedienst bijkomende vragen gesteld. Er werden vier scholen bezocht om de procedure van de interne controle door het departement na te gaan.

Eind september ontvingen de gemeenschappen het rapport van het Rekenhof over de controle op de telling voor de financieringswet. Op basis van de controle op het algemene bestand werden een aantal minimale correcties aan de bestanden van de Vlaamse en de Franse Gemeenschap aangebracht. Het betrof dubbeltellingen en leerlingen die niet aan de leeftijdsvoorwaarden voldeden. Dit resulteerde in een vermindering van het bestand van de Vlaamse Gemeenschap met 2 leerlingen en van dat van de Franse Gemeenschap met 21 leerlingen. Voor de Franse Gemeenschap werden nog aanpassingen aangebracht aan de lijst van concurrentieel opgehaalde leerlingen.

Ten slotte bracht de controle op een steekproef van 100 scholen geen uitzonderlijke afwijkingen meer aan het licht zodat de aantallen, na controle van het algemene bestand, werden behouden. Het departement Onderwijs stelde door de betrokkenheid bij het gehele controleproces vast dat het Rekenhof zich aan de wettelijke bepalingen, voorzien in de wet van 23 mei 2000, heeft gehouden. Wat de controle betreft die de komende dagen van start gaat met betrekking tot de leerlingencijfers op 1 februari 2001, zal een apart rapport worden bijgehouden over de werkzaamheden van het Rekenhof.

Gezien de opmerkingen in deze commissie ben ik bereid, op basis van een motie en de vragen die hier werden gesteld, opnieuw een brief aan de federale regering te richten om de zaak de komende dagen beter te kunnen opvolgen. Dit is van belang, vooral omdat ik nog geen bijkomende informatie heb over de wijze waarop de controle dit jaar zal verlopen. Ik zal met deze brief op deze informatie trachten te anticiperen, zodat men weet dat het departement Onderwijs en dit parlement de zaak op

Vanderpoorten

de voet volgen. Ik zal de notulen van deze vergadering en deze vraagstelling gebruiken om alle verschillende elementen op te nemen.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Ik noteer dat u betwist dat er een daling zou zijn. Ik kan mij niet uitspreken over de gelden die dit jaar naar de Vlaamse Gemeenschap zouden gaan. Het gaat trouwens niet over het feit of we al dan niet meer geld krijgen, maar over de vraag of er al dan niet met de cijfers is geknoeid. De gegevens die hier zijn meegedeeld moeten ons tot nadenken stemmen en verdienen een zeer grondige controle. De Vlaamse Gemeenschap moet hier zelf een initiatief nemen.

U verwijst steeds naar cijfers die u worden meegegeeld, en naar mededelingen van het Rekenhof. Ik noteer dat de gemeenschappen zichzelf controleren. Het is niet de Vlaamse Gemeenschap die controle uitoefent op de cijfers zoals die door de Franse Gemeenschap worden verzameld. De Vlaamse Gemeenschap gaat voor het eigen onderwijsnet de cijfers na. Wel is er een waarnemer bij aanwezig, maar dit lijkt me niet voldoende.

Ik wil van de gelegenheid gebruik maken om terug te komen op het samenwerkingsakkoord met de Franse Gemeenschap. De Franstalige begrotingsminister, de heer Demotte, was er vorig jaar als de kippen bij om te zeggen dat de cijfers over concurrentieel vervoer aantoonde dat het om een minimale zaak ging, iets wat geen punt van verdeeldheid meer vormde. Dit was een van de elementen dat het onderwerp uitmaakte van het samenwerkingsakkoord dat er moest komen. Ik heb de indruk dat de Franstaligen vrij gelukkig zijn met de wijze waarop de Taalinspectie vandaag functioneert. Ze zijn geen vragende partij om de pedagogische inspectie door de betalende overheid te laten uitoefenen. Er is voor deze mensen blijkbaar geen aanleiding meer om zo'n samenwerkingsakkoord af te sluiten. Dit akkoord werd opnieuw gevraagd in een motie van het Vlaams Parlement voor 15 mei 2000. Hoe staat het met dat akkoord ?

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Het verheugt me dat u in het verlengde van deze interpellatie uw verantwoordelijkheid zult opnemen en laten zor-

gen voor een degelijke uitvoering van de hier eerder goedgekeurde motie. Ik heb twee bedenkingen. Wat de cijfers betreft, is het zo dat de BTW-dotatie gegroeid is, maar het gaat om de verdeelsleutel binnen deze dotatie en die is manifest gedaald. Het gaat hier wel degelijk om, afgerond, een half miljard frank gedeerde centen voor het onderwijs.

Als het enigszins kan, zou u dit moeten inbrengen bij de bevoegde diensten van het Rekenhof. Ik kan alleen maar herhalen dat het merkwaardig is dat de totale leerlingenpopulatie daalt terwijl de ingebrachte cijfers op de diskettes van de twee gemeenschappen stijgen, vooral bij de Franstaligen. U zou moeten vragen of men bij de bevoegde diensten ook de verhouding berekent tussen de ingebrachte leerlingen ten opzichte van de potentiële populatie. In vergelijking met vorig jaar stijgt deze verhouding voor het Nederlandstalig onderwijs, en bijzonder fors voor het Franstalig onderwijs.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, ik heb herhaaldelijk aangekondigd dat het samenwerkingsakkoord er komt en we hebben reeds pogingen ondernomen om daarover te praten met de Franstaligen. We hebben een officiële brief gestuurd naar minister-president Hasquin van de Franse Gemeenschap met de agendapunten die wij alleszins willen behandelen. Minister-president Hasquin heeft ons laten weten dat de Franstaligen de zaken eerst intern op elkaar willen afstemmen en ons dan opnieuw zullen contacteren om een datum vast te leggen. Ik heb daar nu nog geen reactie op gekregen. Ik kan naar aanleiding van uw vraag nog een brief schrijven om daar spoed achter te zetten. Zij zijn toch vragende partij om iets te organiseren.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mevrouw de minister, het lijkt me duidelijk dat de Franse Gemeenschap erop aanstuurt dat er geen samenwerkingsakkoord komt. In het protocol van 1973, dat nog steeds geldig is, staan richtlijnen die vragen dat de Franse Gemeenschap rapporten over het onderwijspeil in de faciliteitscholen jaarlijks zou overzenden aan het departement Onderwijs. Uit uw antwoord op mijn schriftelijke vraag daarover heb ik onthouden dat dit niet gebeurt. Het minste dat u kunt doen, is erop aandringen dat daar eindelijk werk van wordt gemaakt.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Van Nieuwenhuysen werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

– *De heer Julien Demeulenaere treedt als voorzitter op.*

Vraag om uitleg van de heer Gilbert Vanleenhove tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de doorstromingsmogelijkheden voor anderstalige nieuwkomers

De voorzitter : Vraag om uitleg van de heer Vanleenhove tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de doorstromingsmogelijkheden voor anderstalige nieuwkomers.

De heer Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, volgens een omzendbrief van 1994, die intussen een paar wijzigingen heeft ondergaan, heeft het onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers tot doel Nederlandsonkundige leerlingen die onlangs in België zijn aangekomen, op te vangen, hen zo snel mogelijk Nederlands te leren en hen te integreren in de onderwijsvorm en studierichting die het dichtst aansluit bij hun individuele capaciteiten.

De integratie kan inderdaad plaatsvinden hetzij in een structuuronderdeel waartoe de anderstalige nieuwkomer toegang heeft volgens een aan zijn of haar buitenlandse studiebewijzen verleende gelijkwaardigheid, hetzij in een structuuronderdeel waartoe hij of zij toegang heeft op grond van een verklaring op eer, bij gebrek aan de nodige studiebewijzen. Volgens mijn informatie zou die verklaring op eer alleen gelden voor kinderen van politieke vluchtelingen. Ik heb daarover niets gelezen in de omzendbrief en ik heb geen andere wetteksten geraadpleegd. Er zou dus een aantal kinderen

zijn die noch over voldoende studiebewijzen beschikken die gelijkwaardig kunnen worden verklaard, noch recht hebben op een verklaring van eer. Ze worden na hun onthaaljaar blijkbaar altijd naar het 1B-jaar georiënteerd. Ik heb die informatie gekregen van het Sint-Lutgardusinstituut van Oostende waar men een dergelijke onthaalklas heeft en waar die problemen prangend worden aangevoeld.

Leerlingen oriënteren naar een 1B-jaar legt uiteraard een hypotheek op hun verdere schoolcarrière. In de praktijk blijkt dat het niet zelden gaat over leerlingen die in het onthaaljaar nochtans duidelijk hebben bewezen dat ze over meer dan voldoende kennis en capaciteiten beschikken om ook een 1A-jaar aan te kunnen. Door de regelgeving worden deze leerlingen georiënteerd naar een richting waarin ze hun eigen vaardigheden en talenten onvoldoende kunnen ontplooien. Oriëntatie bepaalt dus helaas hun verdere schoolloopbaan. De doelstelling uit de omzendbrief over de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers, de integratie in de onderwijsvorming en studierichting die het dichtst aansluit bij de individuele capaciteiten van de anderstalige nieuwkomers, wordt hier geenszins gerealiseerd. Om optimale kansen aan deze leerlingen te geven, zou het mogelijk moeten zijn dat de betrokken klassenraad op het einde van het onthaaljaar zelf oordeelt of een leerling naar een 1A-jaar kan overgaan of niet.

Mevrouw de minister, treedt u die visie bij of is mijn informatie niet correct ? Heeft men in de betrokken school een verkeerde interpretatie gegeven aan de regelgeving ? Bent u bereid om initiatieven te ontwikkelen om die problemen op te lossen ? Wat zou er desgevallend aan de regelgeving moeten worden gewijzigd ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, volgens het besluit van de Vlaamse regering van 6 september 1995 over de organisatie van een onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers in het gewoon voltijds secundair onderwijs, is de doelstelling de Nederlandsonkundige leerlingen, die onlangs in België zijn aangekomen, op te vangen, hen zo snel mogelijk Nederlands te leren en hen te integreren in de onderwijsvorm en studierichting die het nauwst aansluit bij hun individuele capaciteiten.

De integratie kan plaatsvinden op twee manieren. Ze kan gebeuren via een structuuronderdeel waar-

Vanderpoorten

toe de anderstalige nieuwkomer toegang heeft volgens een aan zijn buitenlandse studiebewijzen verleende gelijkwaardigheid of via een structuuronderdeel waartoe hij toegang heeft op grond van een verklaring op eer, bij gebrek aan de nodige studiebewijzen.

De laatste bepaling moet strikt gelezen worden : iedere anderstalige nieuwkomer die niet de nodige studiebewijzen kan voorleggen, heeft het recht om op basis van zijn verklaring op eer waarin de gevolgde studies in het land van herkomst zijn opgenomen, georiënteerd te worden naar een betrokken leerjaar. Deze verklaring geldt dus niet enkel voor kinderen van politieke vluchtelingen maar voor alle anderstalige nieuwkomers die niet over de nodige studiebewijzen beschikken. Ze kan maximaal gelijkstelling verlenen tot en met het tweede leerjaar van de tweede graad van het secundair onderwijs.

Mijnheer Vanleenhove, ik ben het volkomen met u eens dat de integratie van deze leerlingen optimaler verloopt als de oriëntatie en toeleiding goed verlopen. Elk kind, anderstalige nieuwkomer of niet, heeft immers baat bij een studiekeuze die aansluit bij haar of zijn talenten en die dus niet gebaseerd is op afkomst, geslacht, religie of thuistaal. De scholen die momenteel onthaalonderwijs inrichten, doen hun uiterste best om dit doel te bereiken. Het is mogelijk dat de interpretatie niet helemaal dezelfde is.

In het kader van de rondetafelconferentie 'Nederlands Tweede Taal' zal ik een werkgroep oprichten om de regelgeving en de praktische invulling van het onthaalonderwijs te bekijken en beleidsadviezen te formuleren. Ik zal aan deze werkgroep expliciet vragen om de problematiek van de gelijkwaardigheid van studiebewijzen en de verklaring op eer, op hun agenda te plaatsen.

De voorzitter : De heer Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Uw verklaring is bijzonder belangrijk voor de betrokken school. Het gaat blijkbaar om een verkeerde interpretatie van de wetgeving. Ze hanteren – ten onrechte – die interpretatie blijkbaar al jaren. Daardoor heeft men een aantal kinderen blijkbaar niet de kansen kunnen geven waarop ze recht hadden. Ik zal zo snel mogelijk de school op de hoogte brengen van wat u hebt gezegd.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *De heer Gilbert Vanleenhove, voorzitter, treedt opnieuw als voorzitter op.*

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het kleuteronderwijs voor schipperskinderen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Malcorps tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het kleuteronderwijs voor schipperskinderen.

De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, ik vrees dat het probleem dat ik hier wens aan te kaarten, nog niet is opgelost. Ik heb net met een aantal mensen contact gehad en het probleem uitgelegd. Blijkbaar is de zaak vrij dringend.

Op 1 september 2000 verdween het ligplaatskleuterschooltje De Boei in de haven van Gent. Op 1 september 2001 dreigt het ligplaatskleuterschooltje De Schroef in de Antwerpse haven ook te verdwijnen. Mevrouw de minister, dit zou gebeuren ten gevolge van beslissingen die u hebt genomen om de noodzakelijke netoverschrijdende detacheringen – één voor Gent en twee voor Antwerpen – niet meer te verlengen. Het advies hierover van de VLOR staat hiermee in tegenstelling. Ook de Europese intentieverklaringen om het kleuteronderwijs aan kinderen van ouders zonder vaste verblijfplaats te bevorderen, gaan de andere richting uit.

U zegt dat u het kleuteronderwijs voor schipperskinderen wilt integreren in het regulier onderwijs. Concreet zou dit echter betekenen dat kleuters van drie tot vijf jaar naar een internaat moeten of dat men kleuters voortdurend moet in- en uitschrijven in scholen op de plaats waar het schip van de ouders tijdelijk ligt aangemeerd. Hierdoor brengen ze meer tijd door in de schoolsecretariaten dan in de klas zelf. Dit zijn verhalen die ik hoor van de mensen zelf. Ik heb ze niet verzonnen.

Zonder ligplaatsschooltjes zullen de meeste kleuters van schippers in de praktijk helemaal geen kleuteronderwijs volgen. De enige mogelijkheid is dan nog om deze kinderen in een bijzonder korte

Malcorps

periode van een tweetal maanden – en dan nog in een internaat – klaar te stomen voor het lager onderwijs. In de praktijk beginnen deze kinderen hun schoolloopbaan met een aanzienlijke leerachterstand, die dikwijls niet meer ingehaald kan worden. Er is dus een reële nood. Uit recent onderzoek blijkt immers dat momenteel 70 percent van de schipperskinderen terechtkomt in het beroepsonderwijs of het buitengewoon onderwijs. Dat gegeven legt potentieel een hypotheek op de rekrutering van voldoende nieuwe schippers, gezien de steeds hogere opleidingseisen die aan dit beroep worden gesteld, en dat op een ogenblik dat de binnenscheepvaart genoemd wordt als een noodzakelijke schakel in de uitbouw van milieuvriendelijker alternatieven bij de organisatie van vervoersstromen.

Een alternatief bestaat in de ligplaatskleuterklassen die kinderen van schippers zo goed mogelijk begeleiden, deeltijds in het schooltje zelf en deeltijds via een leerlingvolgsysteem. De directie van De Schroef heeft met dat doel een pakket van e-learning, waar we allemaal voorstanders van zijn, uitgewerkt, met lessenspakketten op maat van de kleuters. Daarvoor wordt ook een vorm van PPS opgezet, waar we eveneens voorstanders van zijn. Privé-firma's uit de sfeer van ICT blijken bijzonder veel interesse te hebben voor dit pilootproject op het vlak van e-learning.

Volgens de mensen van De Schroef bestaat er een potentieel van 300 tot 400 schipperskinderen in Antwerpen en Gent die voor dit deeltijds onderwijs op afstand in aanmerking komen. Op dit ogenblik bereiken ze, ondanks de gebrekkige ondersteuning, nog 150 kinderen via het schooltje in Antwerpen. Dit onderwijssysteem is overigens toepasbaar op alle kinderen van ouders zonder vaste verblijfplaats, bijvoorbeeld ook voor kinderen van gezinnen in de circus- of kermiswereld.

Mevrouw de minister, wilt u niet overwegen om, gezien de hoge sociale inzet, het ligplaatskleuteronderwijs toch nog een kans te geven? Dat zou concreet kunnen door één of meer ligplaats-schooltjes te erkennen als methodescholen, en de criteria voor de aanwezigheid van de leerlingen in de klas aan te passen aan de specificiteit van het deeltijds leren op afstand. Door de erkenning van deze specifieke leer methode zouden dan, naast enkele gedetacheerde leerkrachten, ook voldoende werkmiddelen ter beschikking kunnen worden gesteld. Bovendien kunnen de ontwikkelde lespakketten en de volgmethode als pilootprojecten van

e-learning ook op andere vlakken en in het reguliere onderwijs de nodige toepassingen vinden.

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik vraag me af of deze vraag uit Gent of uit Antwerpen komt. De informatie van de vraagsteller is volgens mij niet helemaal juist. Er spelen tegengestelde belangen van twee vestigingsplaatsen mee. Ik laat het echter aan de minister over om dit in het juiste perspectief te plaatsen.

De heer Johan Malcorps : Ik heb gesproken met mensen van De Schroef in Antwerpen. De situatie in Gent is me niet bekend, maar er is me gezegd dat het schooltje niet meer bestaat.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, tot voor 1 september 2000 had Vlaanderen twee ligplaatskleuterklassen voor kleuters van schippers : De Boei in de haven van Gent en De Schroef in de haven van Antwerpen. Sinds het begin van de jaren negentig werden die initiatieven door middel van niet-gereguleerde subsidies en drie gedetacheerde leerkrachten ondersteund. Eén gedetacheerde kleuterleidster functioneerde in De Boei in Gent, een tweede in De Schroef in Antwerpen, terwijl een derde een coördinerende opdracht vervulde.

Met ingang van het schooljaar 2000-2001 heb ik beslist om één detachering te schrappen. De vereniging VNOVK, Vlaams Netwerk voor Onderwijs aan Kleuters van Binnenschippers, Foorreizigers en Circusartiesten, kreeg de opdracht om de detacheringen van drie leerkrachten te herleiden tot twee en besliste toen om het ligplaatsklasje in Gent te sluiten. De coördinerende functie bleef behouden. Naar mijn aanvoelen was het veeleer aangewezen om de lesopdracht van de kleuterleidster in Gent te behouden, maar de beslissing om de ligplaatskleuterklas De Boei in Gent te sluiten, werd door het VNOVK soeverein genomen.

In de stuurgroep Trekkende Bevolking op het niveau van het departement Onderwijs, die onder andere de zaak van de ligplaatskleuterklasjes opvolgt, en waarvan de coördinator van het project deel uitmaakt, is dit dossier bij het begin van het schooljaar verschillende keren besproken. Na overleg met de onderwijsverantwoordelijken van de stad

Vanderpoorten

Gent werd voor een oplossing gezorgd. Een andere Gentse school, De Loods, werd bereid gevonden om de schipperskinderen op te nemen. Een nauwgezette opvolging van de behoeften van de doelgroep, en een eventueel ondersteunend optreden van de coördinator ten aanzien van de betrokken school, werd door de stuurgroep als uitdrukkelijke opdracht aan de coördinator gegeven. Nadien werden er geen bijzondere problemen gemeld.

Ik twijfel absoluut niet aan de waarde van het werk dat door beide ligplaatsklassen de afgelopen jaren werd verwezenlijkt. Ook ik vind internaten voor schipperskleuters een weinig geschikte oplossing voor de moeilijkheden met deze doelgroep. Ik ben er voorstander van dat de schipperskinderen zo veel mogelijk deelnemen aan het gewone kleuteronderwijs. Het is immers geen goede zaak dat deze kinderen pas bij de start van het eerste leerjaar in het onderwijs stappen.

In het belang van de betrokken doelgroep ben ik dan ook van oordeel dat naar een meer structurele oplossing moet worden gezocht. Het is geen goede zaak dat jaarlijks opnieuw ad-hocregelingen moeten worden gevonden via niet-gereguleerde subsidies en detachering. Daarom zullen in het nieuwe gelijke kansendecreet ondersteuningsmogelijkheden voor deze doelgroep worden ingebouwd. Op dit ogenblik wordt grondig onderzocht op welke wijze kan worden voorzien in garanties voor een maximale participatie van de schipperskleuters aan het kleuteronderwijs.

Op meer dan 3.000 plaatsen in Vlaanderen wordt kleuteronderwijs gegeven in scholen die aan alle voorwaarden voor erkenning en financieringssubsidiëring voldoen. Ik ben ervan overtuigd dat er oplossingen te vinden zijn in de bestaande structuren. Er zijn ongetwijfeld Vlaamse kleuterscholen te vinden die schipperskleuters willen inschrijven, en het engagement willen aangaan om ze tijdens de periodes dat ze aan boord zijn, te begeleiden via e-learning, of aan de hand van pakketjes voor onderweg.

Het is echter nog niet evident om afstandsleren met hoogtechnologisch instrumentarium veralgemeend toepasbaar te maken voor deze doelgroep. Volgens mij kan een aangepaste pedagogische methode, verankerd in een reguliere onderwijssituatie, tot een degelijke integratie van de kleuters leiden.

Vergeleken met vroeger is de frequentie en de tijdsduur van de verblijven aan wal sterk gewijzigd. Dit is een gevolg van de gewijzigde economische

situatie van de binnenschippers. Deze situatie noopt ons tot het inzetten van systemen van afstands- en van open leren. In dit verband kunnen we uiteraard rekening houden met de ervaringen die de pilootprojecten ons hebben opgeleverd. Deze projecten zijn onder meer door Efecot uitgevoerd of gecoördineerd.

Aan de veralgemeende invoering dient toch nog wat werk vooraf te gaan. Zo zal de ondersteuning en de begeleiding van de leerkrachten een belangrijk onderdeel vormen van de integratie van deze bijzondere onderwijsvorm in bestaande scholen.

Wat dit jaar betreft, is over het aantal detacheringen nog geen beslissing genomen. De VLOR heeft een advies uitgebracht. Dit advies bevindt zich momenteel bij de administratie. Mijn kabinet zal dit verder trancheren.

Het standpunt dat we vorig jaar hebben ingenomen, is afhankelijk van de vorderingen van het gelijke kansendecreet. We moeten nu onderzoeken welke overgangsbeslissing we voor het volgend schooljaar kunnen nemen. Momenteel bevinden we ons in een ad-hocsituatie. Het is alleszins de bedoeling om tot een meer structurele situatie te komen.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mevrouw de minister, ik ben persoonlijk uiteraard meer te vinden voor een structurele benadering. Het huidige systeem is gebaseerd op detacheringen. Dit is geen ideale situatie. U hebt daarnet verklaard dat u binnen het regulier onderwijs wilt blijven werken en dat een aantal gewone scholen bijzondere aandacht moeten besteden aan de schipperskinderen. Ik weet niet of dit mogelijk is.

Het gaat hier om een zeer specifiek probleem dat een zeer specifieke benadering vergt. Gezien de instroom heeft die benadering tot op heden blijkbaar gewerkt. De kleuters hebben specifieke opvang gekregen. We moeten nu onderzoeken of dit in het regulier onderwijs ook kan worden uitgebouwd.

Mijns inziens gaat het hier om twee waardevolle experimenten. In Antwerpen werkt men voort. In Gent heeft men zelf besloten om het project op te doeken. We moeten de bestaande instroom kunnen waarborgen. We moeten ervoor zorgen dat die kleuters niet op de boten blijven. Tenslotte zouden ze in dat geval enkel een zeer wisselvallige opvang krijgen. Van een specifieke benadering zou dan geen sprake meer zijn.

Malcorps

Mevrouw de minister, ik ben blij dat u de ernst van deze problematiek erkent en dat u specifieke opvangmogelijkheden wil zoeken. Indien de bestaande experimenten geen kansen meer krijgen, zal dit ten koste van de kleuters gaan.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer Malcorps, ik wil hier toch nog even wijzen op de discussie over het inclusief en het geïntegreerd onderwijs. Die discussie is hier al vaak gevoerd.

Aan de ene kant wil men de opvang zoveel mogelijk in het structureel onderwijs realiseren en wil men die mensen gevoelig maken voor de bestaande problematiek. Aan de andere kant groeit in het basisonderwijs stilaan een traditie inzake allerlei differentiatiemethodes voor kinderen. Indien men deze twee aspecten samenvoegt, moet het mogelijk zijn om die kinderen in het regulier onderwijs op te vangen. Dit probleem zal nog nader worden bekeken.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Frans Ramon tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over hoogbegaafde kinderen en jongeren

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Ramon tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over hoogbegaafde kinderen en jongeren.

De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon : Mijnheer de voorzitter, wanneer we het over bijzondere noden en over gelijke kansen hebben, denken we niet spontaan aan hoogbegaafde kinderen. Onlangs ben ik evenwel in contact gekomen met de ouder van een dergelijk kind. Hoewel deze vrouw al op verschillende plaatsen heeft aangeklopt, heeft ze nog niet de antwoorden gekregen die ze zocht. Van één politicus heeft ze te horen gekregen dat ze eigenlijk blij zou moeten zijn met een dergelijk luxeprobleem. Een dergelijk antwoord vormt voor mij al voldoende aanleiding om dit onderwerp hier op de agenda te plaatsen. De kinderen, de ouders, de leerkrachten en de scholen die met die problemen worden geconfronteerd en die speciale inspanningen willen

leveren, zijn met een dergelijk antwoord namelijk niet veel geholpen.

Hoewel de problematiek iedereen allicht voldoende bekend is, heb ik in mijn verzoek om een vraag om uitleg te agenderen de situatie nog eens even geschetst. Uit de verhalen die ik heb gehoord, blijkt dat die kinderen in de leerinhoud van ons onderwijs geen uitdagingen meer vinden. Ik heb eveneens gehoord naar welke oplossingen de ouders van dergelijke kinderen soms grijpen. Sommige kinderen gaan enkel nog naar de lessen die hen interesseren. Sommige kinderen haken helemaal af. Sommige kinderen volgen onderwijs in privé-scholen met een zeer hoog inschrijvingsgeld. Volgens mij zijn dit niet de best denkbare oplossingen. In de praktijk zijn dit evenwel courante situaties.

Men kan bovendien niet naast de sociale problemen van die jongeren kijken. Vaak hebben ze moeilijkheden in hun contacten met leeftijdgenoten. Dit leidt geregeld tot gedragsstoornissen thuis en op school. In het ergste geval leiden deze problemen zelfs tot zelfdoding.

Ik vind deze thematiek belangrijk genoeg om hier ook eens op onderwijskundig vlak bij stil te staan. Ik weet dat er rond deze problematiek onderzoek wordt verricht. Hoewel er al geruime tijd een aantal hulpgroepen bestaan, vinden niet alle ouders en kinderen hun weg naar deze voorzieningen. In dit verband had ik aan de minister de volgende vragen willen stellen. Lopen er op dit ogenblik studieopdrachten vanuit het departement omtrent de problematiek van de hoogbegaafdheid ? Uit de lijst van opdrachten waarover ik beschik, blijkt dit niet het geval te zijn. Wordt onderzoek in verband met deze problematiek op een of andere manier ondersteund ? Indien dit niet het geval is, hoe en in welke mate zou het departement onderwijs zich daartoe kunnen engageren ? Bestaan er contacten of ervaringen met scholen waar hoogbegaafden terecht kunnen en welke zijn de bevindingen die dienaangaande voorliggen ? Is het bijvoorbeeld denkbaar dat een school die bereid blijkt extra inspanningen te leveren voor inclusief onderwijs aan hoogbegaafden, als proefproject zou worden ondersteund ? Heeft het departement weet van methodieken of pedagogische projecten in het buitenland die model zouden kunnen staan voor een aanpak in Vlaanderen ? En hoe kan in het onderwijsbeleid meer rekening worden gehouden met de groep hoogbegaafden ?

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik sluit me graag aan bij de vraag van de heer Ramon. Het gaat immers om een doelgroep – weliswaar klein in aantal – die al te vaak over het hoofd wordt gezien.

Indien niet voorzien wordt in een goede opvang van deze kinderen, leidt dit vaak tot een zware sociale problematiek voor henzelf en de gezinnen waarin zij leven. Men kan of wil niet meer volgen, men haakt af, enzovoort. Dit kan zelfs de meest extreme vormen aannemen. De teloorgang van de kwaliteiten die deze jongeren kunnen bieden, vormt voor de samenleving een zwaar verlies.

Mevrouw de minister, u hebt zonet naar het gelijke kansendebat verwezen. Vormt deze doelgroep een groep die in het inclusief onderwijs mee kan worden opgenomen ?

Uiteraard mogen we in dit verband niet alles verwachten van de leerkrachten die hier met een gigantisch probleem geconfronteerd worden. We krijgen wel allemaal faxen van dezelfde mensen met daarin bijvoorbeeld het schrijnende verhaal van een elfjarige die pas in het laatste jaar secundair naar de les Latijn wordt gestuurd omdat dit de enige mogelijkheid blijkt te zijn om hem toch nog een beetje bij de school te kunnen betrekken. De rest interesseert hem immers niet meer omdat dit voor hem te evident en te gemakkelijk is.

Niet elke vorm van hoogbegaafdheid zou dezelfde zijn, maar daarvan weet ik te weinig af. Ik sluit me dan ook aan bij de vorige spreker die vroeg welk wetenschappelijk onderzoek hierover reeds bestaat en hoe we met de resultaten daarvan kunnen omgaan.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Ik ben blij omdat de heer Ramon deze problematiek heeft aangehaald en ook wat de heer Van Baelen heeft gezegd, lijkt me heel zinvol.

Het betreft hier een bijzonder complexe problematiek. Hoogbegaafde jongeren worden eigenlijk bijna 'gehandicapt' in hun sociaal of omgevingsgedrag omdat – nu het onderwijs meer en meer en terecht een 'gesamt' project wordt waarbij ook sociale attitudes worden aangebracht en waarbij ook sociale omgang speelt – die kinderen intellectueel te begaafd zijn om de lessen binnen hun eigenlijke leeftijdsgroep te volgen en in een hogere leeftijdsgroep terecht komen waar ze sociaal onaangepast zijn. Precies daarin ligt het spanningsveld.

Er dringt zich een goede inventarisatie op. Uit de cijfers waarover ik beschik, zou het om 2 tot 3 procent gaan, wat dus aanzienlijk is. Indien deze problematiek blijft aanhouden, zullen deze kinderen, eenmaal adolescent geworden, een bijzonder laag zelfbeeld krijgen. Ze krijgen immers het stigma opgekleefd dat ze moeilijk hanteerbaar en bijzonder kritisch zijn. Al die negatieve impulsen kunnen in die adolescentiejaren zelfs tot zelfmoordneigingen leiden. Dit is de reden waarom de zelfmoordpreventiediensten sterk met deze groep van jongeren te maken krijgt.

Ik wens me daarom aan te sluiten bij de vragen van de heer Ramon. In eerste instantie zouden we het daarbij moeten hebben over de W-vragen. Het vragen naar het wat, het wanneer en wie, is tegelijkertijd vragen om een inventarisatie en om de resultaten van modelprojecten in Vlaanderen, indien die er zijn, in Nederland en in andere Europese landen. Ik begrijp dat u deze resultaten niet onmiddellijk kunt naar voren schuiven, maar zou het bijzonder op prijs stellen indien we in de toekomst in deze commissie eens een modelproject van nabij zouden kunnen bekijken of de verslagen ervan zouden kunnen doornemen ten einde deze hangende problematiek in goede banen te kunnen leiden.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer Ramon, het probleem is ons uiteraard bekend. We worden regelmatig gecontacteerd door ouders, leerkrachten en andere mensen die bij deze problematiek nauw betrokken zijn.

U vraagt of er momenteel studieopdrachten lopen omtrent de problematiek van hoogbegaafde kinderen en jongeren. Op dit ogenblik zijn er hierover geen studieopdrachten vanuit het departement Onderwijs. Voor Brussel en Wallonië heeft de Franse-Gemeenschapsminister Hazette wel opdracht gegeven voor een studie rond hoogbegaafdheid. Het gaat hier om een samenwerkingsverband tussen vijf universiteiten en PMS-centra. Deze studie wordt tegen september 2001 afgerond. Ze moet leiden tot een strategie van begeleiding van hoogbegaafde kinderen. Ik zal hem vragen mij de resultaten van die studie te bezorgen.

Minister Hazette heeft mij ook verteld dat hij in dit verband denkt aan het organiseren van een studiedag in het kader van het Europees voorzitterschap. Ik weet wel niet of daarvoor al echt concrete plannen bestaan. Ook daarover zal ik verdere informatie inwinnen.

Vanderpoorten

Op uw andere vraag kan ik meedelen dat er vanuit het departement Onderwijs geen specifieke financiële ondersteuning is voor onderzoek in verband met deze problematiek. Jaarlijks wordt volgens de procedure van het OBPWO een oproep gelanceerd waarvoor de minister de prioritaire onderzoeksthema's vastlegt op voorstel van de departementale directieraad en het college van inspecteurs-generaal en na advies van de VLOR. Tot op heden werd rond hoogbegaafdheid geen prioritair thema voorgesteld. Via dit onderzoeksprogramma zou evenwel een onderzoeksproject van start kunnen gaan. Hierin zou ook een inventaris kunnen worden gemaakt van wat in het buitenland gebeurt rond hoogbegaafde kinderen en onderwijs.

Hoe moeten we omgaan met hoogbegaafde kinderen in het onderwijs? Het onderwijs afstemmen op de verschillen tussen leerlingen en zorgen dat de leerlingen graag naar school gaan, behoren tot de operationele doelstellingen van het onderwijsbeleid van deze regering. Dat heeft dus ook wel te maken met de problematiek van de hoogbegaafdheid.

Een gelijke kansenbeleid in het onderwijs moet problemen van individuele of groepen leerlingen voorkomen of remediëren. Daarbij is het wenselijk om zo veel mogelijk leerlingen binnen het gewone onderwijs te houden. Dat geldt uiteraard ook voor de hoogbegaafden.

De mogelijkheden die scholen hebben om aan binnenklasdifferentiatie te doen, zijn aangewezen om eventuele problemen bij deze kinderen aan te pakken. Samenwerking met de CLB's is hierbij wenselijk.

Ik ken een aantal scholen waar men er wel degelijk in slaagt om de problematiek van de hoogbegaafden aan te pakken. Men brengt verschillende elementen bij elkaar. Vaak worden de leerlingen wel in een hogere klas geplaatst. Op een bepaalde leeftijd moet men uiteraard wel opletten dat het verschil in mentaliteit met de klasgenoten niet te groot wordt. Er zijn een aantal leerkrachten die zich echt inspinnen om de differentiatie binnen hun klas zodanig te organiseren dat ze echt extra impulsen kunnen geven aan de hoogbegaafde kinderen. Er is ook de evolutie in de informaticawereld. Die evoluties op het gebied van ICT maken het gemakkelijker om aan binnenklasdifferentiatie te doen.

Het is uiteraard ook een uitdaging voor de lerarenopleiding om de aankomende leerkrachten voldoende informatie te geven over dit probleem. Er wordt ook vaak verwezen naar samenwerking met een Antwerps centrum, waar professor Kieboom zeer gespecialiseerd is in deze materie. Die professor begeleidt heel vaak ouders en leerkrachten zodat ze kunnen omgaan met hoogbegaafde kinderen.

Hoe dan ook, wat deze problematiek betreft, zie ik vooral oplossingen in de totaliteit van gelijke kansen en in het intuïtieve. Deze kinderen moeten binnen het gewone onderwijs terechtkunnen.

Het is uiteraard echt wel een probleem. Als men er de eerste keer mee geconfronteerd wordt, heeft men vaak de neiging om het als een luxeprobleem te beschouwen. Voor de betrokken kinderen en ouders is het echter echt wel een probleem. In een aantal gevallen beginnen die hoogbegaafde kinderen na verloop van tijd ook afwijkend of zelfs sociaal gedrag te vertonen. Dat maakt de zaken uiteraard nog veel moeilijker.

De voorzitter : De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon : Ik dank de minister voor haar antwoord. Door een aanpak die rekening houdt met diversiteit moet deze groep leerlingen zijn plaats vinden. U hebt ook gezegd dat de verschillen soms zo groot zijn dat de binnenklasdifferentiatie niet alles oplost. Daarom heb ik even aan een soort individueel leertraject voor dergelijke jongeren gedacht. De vraag is echter hoever we daarin kunnen gaan. Ik ben verheugd dat u zoveel belangstelling hebt voor het onderwerp. We moeten nagaan of het niet nodig is dat Vlaanderen zelf onderzoek voert.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer André Van Nieuwkerke tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het probleem van mensen met loonbeslag om een studiebeurs te bekomen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Nieuwkerke tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het probleem van mensen met loonbeslag om een studiebeurs te bekomen.

Voorzitter

De heer Van Nieuwkerke heeft het woord.

De heer André Van Nieuwkerke : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, op 7 februari 2001 keurde het Vlaams Parlement het voorstel van decreet houdende de regeling van de studietoelagen voor het hoger onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap goed. In dit decreet wordt het systeem van het vermoedelijk inkomen veralgemeend. Tot dan toe was dit systeem slechts toegankelijk voor welbepaalde categorieën die in het besluit van de Vlaamse regering van 13 juli 1983 zijn opgesomd. Het decreet wil het systeem van het vermoedelijk inkomen openstellen voor al wie een reëel lager inkomen heeft dan het fiscale inkomen dat twee jaar eerder werd vastgesteld. Dit zou een oplossing moeten bieden voor verschillende probleemsituaties.

Het besluit van 13 juli 1983 erkent bijvoorbeeld het loonbeslag niet als rechtmatig feit om een beroep te doen op het systeem van vermoedelijk inkomen, terwijl dit sinds 1988 wel geldt voor de vereffening als gevolg van een faillissement of kennelijk onvermogen. Nochtans wordt het verlies van inkomsten door loonbeslag ook door de rechtbank vastgesteld. Hoewel deze gezinnen dus een aantoonbaar reëel lager inkomen hebben, kunnen ze geen beroep doen op het systeem van het vermoedelijk inkomen en krijgen ze geen studiebeurs voor hun studerende kinderen. Hierdoor missen deze jongeren kansen in het onderwijs, terwijl ze toch niet verantwoordelijk kunnen worden gesteld voor de fouten van hun ouders. Heel wat alleenstaande vrouwen met kinderen zijn daar het slachtoffer van. Deze categorie behoort in de armoedecijfers trouwens tot de hoogste.

Vandaar mijn volgende vragen aan de minister. Wat is de stand van zaken aangaande de uitvoering van het decreet houdende regeling van de studietoelagen voor het hoger onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap ? Komt er voor het volgend academiejaar nog een uitvoeringsbesluit dat de veralgemening van het systeem van het vermoedelijk inkomen regelt ? Biedt dit een oplossing voor de problematiek van gezinnen met loonbeslag ? Kan er ook een regeling worden uitgewerkt voor de gezinnen met loonbeslag die schoolgaande kinderen in het secundair onderwijs hebben ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, het besluit dat uitvoering geeft aan het decreet houdende de regeling van de studietoelagen voor het hoger onderwijs werd voorbereid. Dit ontwerp werd voorgelegd voor advies aan de inspectie van Financiën en die gaf op 16 mei een gunstig advies. Het begrotingsakkoord werd intussen aangevraagd en eerstdaags wordt dit ontwerp van besluit ter goedkeuring aan de Vlaamse regering voorgelegd. In dit uitvoeringsbesluit werden geen specifieke bepalingen opgenomen die het systeem van vermoedelijk inkomen regelen.

Artikel 10 van het decreet van 16 februari 2001 vermeldt dat wanneer het inkomen van het kalenderjaar waarin het betrokken academiejaar begint, vermoedelijk lager ligt dan het in aanmerking te nemen inkomen zoals vermeld in een vroeger artikel, er met dit vermoedelijk inkomen rekening wordt gehouden. Dit vermoedelijk inkomen wordt vastgesteld aan de hand van attesten van werkgevers, diensten of instellingen.

In artikel 11 van voormeld decreet wordt vermeld hoe het definitief bedrag van de studietoelagen wordt berekend. Dit gebeurt door middel van het aanslagbiljet, afgeleverd door de administratie der directe belastingen met betrekking tot de aanslag van dat jaar. Noch op de loonfiches, noch op de fiscale aangifte wordt melding gemaakt van het feit dat iemand belast is met loonbeslag. Loonbeslag wordt ook niet in aanmerking genomen door de administratie der directe belastingen bij het bepalen van het belastbaar inkomen.

Gelet op de bepalingen in het decreet is het dan ook niet mogelijk om loonbeslag in aanmerking te nemen voor het berekenen van het belastbaar inkomen. Deze bepalingen zijn mee ingegeven door de bekommernis om een zo objectief mogelijke beoordeling van de dossiers te krijgen. De behandeling ervan gebeurt op basis van gegevens die voor elke aanvrager op dezelfde manier kunnen worden verkregen.

Ik ben me er evenwel van bewust dat met de voorliggende regeling, geen antwoord wordt gegeven aan alle schrijnende sociale situaties en dat hierdoor een aantal jongeren kansen missen in het onderwijs. De implementatie van de verklaring van Bologna brengt een grondige hertekening van het onderwijslandschap mee. Ook de regeling inzake de studietoelagen zal in het licht hiervan aan herziening toe zijn.

Omwille van de bekommernis om het hoger onderwijs voor zoveel mogelijk jongeren toegankelijk te

Vanderpoorten

maken en omwille van de wijzigingen die hoe dan ook met de implementatie van Bologna moeten worden doorgevoerd, heb ik het initiatief genomen om het systeem van sociale voorzieningen en studietoelagen grondig te bekijken. In overleg met de betrokken partners zal worden gewerkt aan een nieuwe regeling. Die biedt enerzijds een antwoord aan de evoluties in het onderwijs en in de samenleving. Anderzijds komt ze tegemoet aan de sociale problematiek teneinde een zo groot mogelijke participatie van jongeren in het hoger onderwijs te kunnen bewerkstelligen.

Ook de bestaande regeling in het secundair onderwijs moeten we opnieuw bekijken in het licht van de lopende discussie over de kosteloosheid van het leerplichtonderwijs. De bekommernissen die hier zijn geuit, zullen in deze discussie zeker aan bod komen. De opmerking was ook voor mij belangrijk : het gaat niet om de mensen die het loonbeslag krijgen, maar wel om de mensen die er tegen hun wil mee het slachtoffer van zijn en zo kansen missen. Ik stel dan ook voor om daar in de toekomst een oplossing voor te zoeken. Het zal niet gemakkelijk zijn, maar het moet wel gebeuren.

De voorzitter : De heer Van Nieuwkerke heeft het woord.

De heer André Van Nieuwkerken : Bij de besprekingen van het voorstel van decreet over de studietoelagen in het hoger onderwijs had ik de indruk dat die mensen onder de categorie 'vermoedelijk inkomen' waren opgenomen. U kunt dat zien in de stukken. Ik vind het een van de situaties waar we moeilijk vat op krijgen. Ik ben akkoord dat er juridisch-technische problemen zijn met de administratie en met de fiscaliteit, maar ik pleit ervoor dat we dit probleem bij de herziening eens grondig aanpakken.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Gilbert Van Baelen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de University Colleges, topinstituten met academisch talent

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Baelen tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming,

over de University Colleges, topinstituten met academisch talent.

De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Mijnheer de voorzitter, collega's, mevrouw de minister, mijn vraag vloeit voort uit een gemengd gevoel over de evolutie in de ons omringende landen, meer bepaald in Nederland en Groot-Brittannië, en over de discussie over verklaringen van Bologna, de Sorbonne en Praag en het vervolg daarop. Een element uit het debat ligt in Vlaanderen zeer gevoelig in de context van de democratisering van het hoger onderwijs en het toelatingsbeleid en dat is de selectiviteit. De vraag is of het debat over de selectiviteit al dan niet moet worden gevoerd.

Een bepaalde rector heeft eens gezegd dat er ook Michelin-sterren moeten worden gegeven aan het hoger onderwijs. Als we naar de Europese topranking van universiteiten en van wetenschappelijk onderzoek kijken, dan komen de Vlaamse universiteiten niet voor in de echte top. In de Times zegt men dat de kloof steeds groter wordt.

De University Colleges hebben blijkbaar veel succes en ook Maastricht en Enschede zullen er in 2002 mee beginnen. In Maastricht bevindt zich de UM en deze universiteit ondertekent binnenkort een verdrag met het LUC en de tUL. Op middellange termijn worden we er dus rechtsreeks mee geconfronteerd, zonder specifieke timing. De tUL zal immers voor een veel nauwere samenwerking zorgen tussen beide universiteiten.

De motivatie om in Utrecht te starten met een University College was dat het hoger onderwijs te grootschalig en te anoniem is geworden en niet durft te selecteren op mensen die op termijn een academische loopbaan voor ogen hebben en worden gesteund in het ontwikkelen van hun academisch talent. Het gaat hier om een duidelijke selectie of om een duidelijke keuze die men op een gegeven ogenblik maakt.

In Vlaanderen ken ik niet onmiddellijk gelijkaardige voorbeelden. Ik weet ook niet of er universiteiten zijn die aandringen om in die zin aan differentiatie te mogen werken. Moeten we ons in Vlaanderen niet een keer afvragen of we oog willen hebben voor elitarisme in de positieve zin ? Wordt dit elitarisme niet te vaak naar het achterplan geschoven, omdat het op het eerste gezicht niet past in het verhaal van de democratisering ? Staat de sociale gelijkheid die wij nastreven niet haaks op intellectuele gelijkheid of moeten beide, zoals vandaag een

Van Baelen

beetje het geval is, gelijklopend blijven? Vandaag zien we enkel het post-academische niveau. We zien dat studenten elders bepaalde academische talenten verder gaan ontwikkelen.

Ik zou het debat over deze kwestie in Vlaanderen graag stimuleren om te vermijden dat we op een gegeven ogenblik moeten vaststellen dat bepaalde universiteiten opleidingen aanbieden waarbij andere vormen van selectie worden gehanteerd dan een selectie voor het begin van de opleiding.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, het begrip 'University Colleges' doet vaak denken aan het Amerikaanse concept 'College'. De Amerikaanse Colleges bieden in de regel alleen bacheloropleidingen aan die 4 jaar duren. In de Community Colleges biedt men soms zelfs maar de eerste 2 jaren van de opleiding aan. In Zweden komt het begrip 'University College' veeleer overeen met ons begrip 'hogeschool'. Het rapport van de Nederlandse Wetenschappelijke Raad voor Regeringsbeleid met als titel 'Hoger onderwijs in fasen' van 1995 ligt aan de basis van het University College in Utrecht. Dat rapport kwam onder de leiding van professor Adriaansens tot stand. Hij is vandaag de decaan van het University College Utrecht. Met dit rapport beoogde men een herijking van de doelstellingen van het hoger onderwijs. Er wordt gepleit voor een versterking van de academische vorming aan de universiteiten, want volgens de auteurs van het rapport komt die vandaag in het gedrang. Ze scheiden de vormingscomponent van de scholingscomponent : scholing reikt kennis en vaardigheden aan, terwijl vorming een intellectuele habitus genereert – een houding die kennis 'op zijn plaats laat vallen'. Academische vorming kent twee facetten : die van de methodische sceptis en van de kritiek enerzijds en die van de intellectuele moed, durf en verantwoordelijkheid anderzijds.

Een ander ontwikkelingsprincipe van het hoger onderwijs is volgens het rapport de geleidelijk toegespitste of convergente opbouw van de curricula. In de ogen van de auteurs van het rapport vereist dit een forse verbreding van studierichtingen, met name in de eerste fase van de studie. Deze ideeën komen nu ook bod in de discussie over de invoering van de bachelor/masterstructuur en de daarvoor noodzakelijke hertekening van de curricula,

met name in het academische onderwijs en in het hogeschoolonderwijs van twee cycli.

Deze principes zijn vertaald in het concept van het University College Utrecht. De stichters geloven sterk dat interdisciplinair en multidisciplinair onderwijs de studenten een breder perspectief biedt en hen beter voorbereidt op een carrière als academicus en intellectueel.

De opleiding bestaat uit zes semesters met een gemeenschappelijke academische kern, aangevuld met ofwel tien semesters in de geestes- of sociale wetenschappen ofwel twaalf semesters in de natuurwetenschappen. Voorts kunnen credits verworven worden met het afwerken van een korte praktijkstage of het schrijven van een thesis.

Het belangrijkste kenmerk van het University College is zijn leer- en leefomgeving die de intellectuele gedachtewisseling tussen studenten onderling en tussen studenten en docenten sterk bevordert. De omgeving daagt de studenten uit en stimuleert hun intellectueel engagement. Het onderwijs is bijzonder intensief. Alleen gemotiveerde studenten voelen zich hier thuis.

Ik vat samen. Het model van het University College van de Universiteit van Utrecht wordt gekenmerkt door een brede algemene academische vorming met een sterke internationale en interdisciplinaire oriëntatie, en door het residentiële karakter – de studenten verblijven in residenties en vormen op die manier een academische leergemeenschap.

In België bestaan er geen University Colleges. Tot nu toe heb ik geen weet van enige vraag van studenten zelf. Ik kan mij voorstellen dat een aantal studenten zo'n soort universiteit niet ongenegen is. Wellicht is voor bepaalde studenten de intellectuele uitdagingen van de huidige opleidingen onvoldoende. Het gaat daarom niet noodzakelijk om de meest getalenteerde studenten, maar wel om de intellectueel gemotiveerde studenten. In de huidige organisatie van het academisch onderwijs komen deze studenten wellicht onvoldoende aan hun trekken. Ook het academisch onderwijs legt sterk de nadruk op kennis en vaardigheden – dat is : op scholing – en te weinig op algemeen-academische vorming. Ik verwacht wel dat de invoering van de bachelor/masterstructuur zal leiden tot bredere – en meer interdisciplinaire – bacheloropleidingen aan de universiteiten. In deze bredere bacheloropleidingen zal er wellicht meer plaats zijn voor de algemene academische vorming.

Vanderpoorten

Ik acht het niet de taak van de overheid om dergelijke University Colleges te creëren. Ik ben het met de vraagsteller wel eens dat er in het onderwijsbestel in Vlaanderen ruimte moet zijn voor dergelijke University Colleges. Er moet wel nader bekeken worden hoe zo'n initiatief kan worden ingepast in de huidige regelgeving qua toegang en qua voertaal van het onderwijs. Na de invoering van de bachelor/masterstructuur zullen de universiteiten en hogescholen hun opleidingen op een zeer flexibele wijze kunnen inrichten. De studenten zullen meer keuzemogelijkheden hebben om hun leertrajecten zelf samen te stellen. De instellingen zullen de vrijheid hebben een aantal bacheloropleidingen zo in te richten dat de zeer gemotiveerde studenten kunnen kiezen voor een leertraject met een intensieve academische vorming. De instellingen kunnen deze leertrajecten eventueel koppelen aan een residentieel verblijf van de studenten.

Deze discussie is nog niet echt met de rectoren en de VLIR gevoerd, het wordt dus een uitdaging om dat te doen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Brigitte Grouwels tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de toekomst van de KUB in het kader van de herstructurering van het hoger onderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Grouwels tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de toekomst van de KUB in het kader van de herstructurering van het hoger onderwijs.

Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, de herstructurering van het hoger onderwijs blijft de politieke agenda beheersen. Het is een erg begeistereerd vraagstuk. Bovendien stellen we veel hoop in uw dynamisme en leiderschap om het thema van de toekomst van het hoger onderwijs in Europa centraal te stellen als België straks het voorzitterschap van de Europese Unie zal waarnemen.

Informeel hebben we vernomen dat aan de Vlaamse regering een kadertekst over de krachtlijnen voor de invoering van de undergraduate/graduatestructuur in het tertiair onderwijs ter bespreking is overgemaakt. De Vlaamse regering zou elk van de vijf Vlaamse universiteiten die onderwijs in twee cycli aanbieden, de kans willen geven een associatie tussen de universiteit en de hogescholen uit te bouwen. Volgens dit voorstel kan de KUB als enige universiteit zelf geen associatie uitbouwen. Tot een associatie toetreden kan wel. De toestand is vrij onduidelijk. Het lijkt of alle universiteiten en instellingen voor hoger onderwijs weten waar ze aan toe zijn, behalve de KUB. De unieke situatie waarin de KUB wordt gedropt, roept ernstige vragen op over het waarom van deze stiefmoederlijke behandeling. Deze instelling heeft recht op duidelijkheid over haar toekomst, zoals elke andere instelling voor hoger of universitair onderwijs waar de Vlaamse Gemeenschap de verantwoordelijkheid over draagt.

Er zijn ten aanzien van de KUB tijdens deze legislatuur reeds andere dingen gebeurd. Ik noemde dit, ietwat lapidair, een continue agressie tegen de KUB. Ik geef enkele voorbeelden om deze stelling te onderbouwen. Ik denk aan de nefaste uitspraak over de toekomst van de KUB bij de aanvang van het academiejaar 1999-2000, wat desastreuze gevolgen had voor het aantal inschrijvingen. De mensen die met deze instelling te maken hebben vergeten dit niet licht. Ik denk aan de keuze van het minst gunstige referentiejaar, 1 februari 2000, als basis voor toekomstige financiering. Tijdens dit referentiejaar moest men afrekenen met de gevolgen van een aantal nefaste uitspraken.

Ik weid hier niet over uit, maar het belang van de KUB in de Brusselse context spreekt voor zich. Er werd in het verleden reeds meermaals op ingegaan. Ik benadruk dat de concepttekst geen afdoend antwoord over de toekomst van de KUB biedt. Men spreekt van een specifieke oplossing voor de KUB.

Wat bedoelt men hier precies mee ? Wil men nog een toekomst voor de KUB ? Krijgt in het nieuwe concept de KUB de bevoegdheid om een bachelor-diploma af te leveren voor die studiegebieden of delen ervan waarvoor ze nu bevoegd is, desgevallend in samenwerking met de partners van haar keuze, bijvoorbeeld vanuit de te vormen associaties ?

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Het woord stiefmoederlijke behandeling ten opzichte van de KUB is hier gevallen. Die houding is niet alleen eigen aan vandaag, maar ook aan de voorbije jaren. Het is vreemd omdat we vanuit de visitatiecommissie weten dat de KUB zeer goed scoort. Aan heel de discussie over ranking wil ik toevoegen dat tot nog toe een op en top kwaliteitslabel aan de KUB is afgeleverd, en daarom worden vragen gesteld over deze stiefmoederlijke behandeling.

Ik sluit me aan bij de vraag. Wat is men van plan met deze universiteit, die toch een waardevolle instelling is ? Mijn fractie is ten zeerste geïnteresseerd in de evolutie van deze waardevolle instelling.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, ik ben het niet eens met de beweringen van mevrouw Grouwels over de KUB. Zij spreekt van een continue agressie tegen de KUB. Dat is licht overdreven. Ik heb bij mijn aantreden de vraag gesteld of een kandidatuurinstelling met 3.485 studenten voor academische opleidingen binnen de Vlaamse hogeronderwijsruimte – en a fortiori de Europese – wel voldoende levens- en slagkrachtig kan zijn. Ik blijf erbij dat dit een terechte vraag is waar ik mij als beleidsverantwoordelijke en ook de commissie zich over dienen te buigen.

Bij de herziening van de financiering van de universiteiten werd de KUB behandeld zoals alle andere universiteiten. We hebben er zorgvuldig over gewaakt dat geen enkele instelling in dit nieuwe model, vergeleken met de aflopende financieringsregeling, middelen verliest. Toen werd niet voor de gemakkelijkste weg gekozen. Ik kan terloops alleen maar vaststellen dat de KUB voor een student meer dan tweemaal zoveel betoelaging ontvangt dan de RUG.

Mevrouw Grouwels refereerde aan een nota aan de Vlaamse regering. Zoals ik enkele weken geleden in deze commissie heb toegelicht, overleg ik momenteel met de universiteiten en de hogescholen over de invoering van een op accreditering gebaseerde undergraduate- en graduatestructuur voor het tertiair onderwijs. Bij dit overleg is ook de rector van de KUB betrokken.

Dit overleg is nog volop bezig. Het is logisch dat in dit kader ook de structuur van het Vlaams tertiair onderwijs aan de orde is. Indien we de bachelor/mastergraden invoeren, is het evident dat

we de positie van de hogeschoolopleidingen van twee cycli herzien. Hiervoor worden op dit ogenblik een aantal concepten uitgewerkt. Zoals u aangeeft wordt gewerkt aan een model 'associatie'. De modaliteiten liggen echter nog niet vast.

Ik moet er u op wijzen dat de regering hier nog geen standpunt over heeft ingenomen en dat het om die reden onmogelijk is zekerheid te bieden aan de KUB. Ik wil u in ieder geval zeggen dat we in dit concept verschillende mogelijkheden overhouden. Ik heb de rectoren gevraagd om schriftelijk commentaar te leveren op die nota en eventueel zelf een alternatief aan te bieden voor de punten waarmee ze niet akkoord gaan. Ik verwacht hun antwoorden tegen 22 juni. Ondertussen plegen we verder overleg en discussiëren we over allerlei facetten en knelpunten.

De toekomst van de KUB is een van de onderwerpen waar we veel over praten omdat we weten dat het een gevoelig punt is in de Brusselse context. Het is niet evident daar een oplossing voor te vinden. We moeten er met alle betrokken partijen een draagvlak voor creëren.

De voorzitter : Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Mevrouw de minister, het is positief dat er nog niets definitief vastligt. U moet begrijpen dat er toch reden is tot ongerustheid. Het roept vragen op dat men alleen spreekt over een specifieke oplossing voor de KUB.

Ik stel vast dat men spreekt over andere opleidingen aan andere instellingen waar enkel een eerste cyclus bestaat, bijvoorbeeld aan het LUC en de universiteit van Antwerpen. In de discussieteksten schrijft men, als men het heeft over accreditering en over inpassing in de undergraduate/graduatestructuur, dat deze instellingen zeker een bijkomend jaar zullen krijgen. Waarom geldt dit niet voor de Kulak of voor de VUB ? Dit zijn redenen tot ongerustheid. Zullen alle instellingen op voet van gelijkheid worden behandeld ? Krijgt men ook bijkomende middelen bij een uitbreiding van de onderwijsbevoegdheid met een jaar en bij een uitreiking van het bachelordiploma, een bijkomend derde jaar dus ? Krijgt de KUB dezelfde behandeling als de andere instellingen met eenzelfde onderwijsaanbod ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik wil erop wijzen dat niets vastligt. Dit is een conceptnota waar een aantal principes in worden gesteld. Het zijn open vragen en vertrekpunten voor een discussie.

Die nota werd opgesteld met de bedoeling meer samenwerking te organiseren en de instellingen te versterken. Als de universiteiten niet kunnen samenwerken, schiet de tekst zijn doel voorbij. De uiteindelijke bedoeling is om via een ruime samenwerking tussen hogescholen en universiteiten, en tussen hogescholen en universiteiten onderling, te komen tot een kwaliteitsvoller hoger onderwijs door de sterke punten beter te ontwikkelen. Niets van wat in de conceptnota staat is definitief verworven. De nota heeft alleen de discussie losgeweekt.

De voorzitter : Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Mijnheer de voorzitter, we zullen zeer waakzaam zijn en dit van nabij volgen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het recht op ouderschapsverlof in het hoger onderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Heeren tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het recht op ouderschapsverlof in het hoger onderwijs.

Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, in een tijd waarin onthaasting hoog op de sociale en politieke agenda staat en er in allerlei vormen van zorg-, loopbaankrediet, enzovoort, wordt voorzien om de combinatie van gezin en arbeid te vergemakkelijken, wens ik nu een vraag te stellen over het onbestaande recht van ouderschapsverlof in het hoger onderwijs.

Het recht op ouderschapsverlof vloeit voort uit een Europese richtlijn. Ze heeft op dit moment geen wettelijke basis in het hoger onderwijs. Nochtans

heeft men vroeger besloten om de loopbaanonderbreking, waar ouderschapsverlof deel van uitmaakt, los te koppelen van een nieuwe regeling voor het geheel van verlofstelsels in het hoger onderwijs. Men wou er blijkbaar voor zorgen dat de regeling van de loopbaanonderbreking sneller tot stand zou kunnen komen.

Tenzij men de afgelopen dagen in het Staatsblad een nieuwe regeling heeft gepubliceerd, is het ontwerp van besluit van de Vlaamse regering betreffende de onderbreking van de beroepsloopbaan van de personeelsleden van de hogescholen nog steeds niet geregeld. Dat is vrij merkwaardig omdat dit in andere sectoren wel het geval is. Ik verwijs hierbij naar het besluit van de Vlaamse regering van 16 december 1997, dat het ouderschapsverlof voor het lager en secundair onderwijs regelt. Er is ook het besluit van 1 december 1998 voor het ouderschapsverlof voor de universiteiten en het koninklijk besluit van 29 oktober voor de invoering van een recht op ouderschapsverlof in het kader van de onderbreking van de beroepsloopbaan voor het merendeel van de werknemers.

Dit maakt het bijzonder moeilijk voor al die jonge vrouwen die werken binnen hogescholen en die graag gebruik zouden maken van het ouderschapsverlof en er vandaag geen toegang toe hebben. Het gaat immers om een recht van een personeelslid. Dat geldt ook voor loopbaanonderbreking voor palliatieve zorgen, voor de verzorging van een ziek gezins- of familielid.

Mevrouw de minister, wat is op dit moment de stand van zaken ? Op het terrein zit men zeer verveeld met de zaak. Men kan aan de jonge moeders of vaders geen antwoord geven. Men zou over het ontwerp van besluit reeds hebben gediscussieerd in Sectorcomité X. Werd er reeds een advies van de RVA voorgelegd ?

Vindt u het verantwoord dat het recht op ouderschapsverlof in het hogescholenonderwijs nog steeds niet definitief wordt geregeld via een besluit ? Wat is de stand van zaken ? Ik veronderstel dat men zich met het probleem bezighoudt maar dat het ergens blokkeert. Werd er reeds advies ingewonnen bij de RVA ? Indien niet, heeft men dan vanuit de administratie aangedrongen bij de RVA ? Wat was het resultaat daarvan ? Is er voor het advies een termijn bepaald ? Zo ja, wat gebeurt er als de termijn verstreken is zonder dat er een advies werd verstrekt ? We komen zo immers in een vicieuze cirkel terecht. Is dat advies een verplicht onderdeel van de procedure ?

Heeren

Zal de regeling met terugwerkende kracht van toepassing worden? Dit is belangrijk voor degenen die een aanvraag hebben ingediend maar die van de hogescholen geen positief antwoord krijgen. Welke stappen zult u ondernemen om het besluit op een zo kort mogelijke termijn in werking te laten treden? In welke mate bent u bereid om u daar persoonlijk toe te engageren?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, het ouderschapsverlof voor de personeelsleden van de hogescholen heeft inderdaad nog geen definitieve reglementaire basis gekregen. Dit betekent dat de personeelsleden van de hogescholen voorlopig nog niet kunnen genieten van deze verlofmodaliteit. Ik benadruk hierbij dat dit voorlopig het geval is. Het ontwerp van besluit van de Vlaamse regering dat het ouderschapsverlof voor de personeelsleden van de hogescholen regelt, zit immers al op het legistische spoor, maar is nog niet volledig afgehandeld.

Er dienen namelijk, in overleg met de federale minister van Sociale Zaken en Pensioenen, nog een aantal interpretatieproblemen uitgeklaard te worden. Dit overleg heeft ondanks mijn aandringen nog niet plaatsgevonden. Een van de agendapunten voor dit overleg is de inwerkingtreding met terugwerkende kracht.

Overleg met de minister van Sociale Zaken en Pensioenen is niet wettelijk verplicht, maar ik acht het raadzaam over deze materie toch mijn collega te raadplegen. De federale overheid is immers verantwoordelijk voor de betaling van de onderbrekingsuitkeringen. Bovendien zijn er in het verleden een aantal problemen ontstaan net omdat de federale regering in dit dossier niet werd geraadpleegd. Het is mijn bedoeling dit ontwerp van besluit zo vlug mogelijk te finaliseren zodat ook de personeelsleden van de hogescholen kunnen genieten van het ouderschapsverlof in het kader van de loopbaanonderbreking. Er is inderdaad een discriminatie ten opzichte van deze groep ouders. Ik wil in elk geval zo snel mogelijk het probleem oplossen.

De voorzitter : Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. U zegt dat u de toestand zo snel mogelijk wilt verhelpen. Wat wil dit juist

zeggen? Ik dring erop aan het probleem op korte termijn, binnen enkele weken en niet enkele maanden, op te lossen. Over een jaar – en dat is ook over enkele maanden – kan ik dan immers weer dezelfde vraag stellen.

U hebt ook geen antwoord gegeven op mijn vraag over het advies van de RVA. Heeft men dat ingewonnen, is het voorhanden, is het volgens de procedure nodig? Indien dit niet het geval is, kan men gewoon verderwerken.

Minister Marleen Vanderpoorten : Men kan gewoon verderwerken. Ik zal me informeren of men een advies gevraagd heeft. Dat is me nu nog niet duidelijk. Het is echter niet nodig een advies te vragen. Het is belangrijk voor de regering dat er daarover contact is met de federale minister, bij wie het geblokkeerd is. Ik zal in de loop van deze week opnieuw contact leggen, zodat het nog voor de zomer in orde kan komen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het middagtoezicht door leerkrachten basisonderwijs in het perspectief van werkdrukverlaging

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Meyer tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het middagtoezicht door leerkrachten basisonderwijs in het perspectief van werkdrukverlaging.

De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, steeds meer ouders verwachten dat de basisschool de kinderen 's middags opvangt. De begeleiding van de middagactiviteiten wordt vaak geheel in handen gegeven van leerkrachten, die daarvoor een beperkte vergoeding ontvangen.

Die opdracht verhoogt de werkdruk voor de leerkrachten. De tijd die ze eraan besteden, zou beter kunnen worden gebruikt voor de afwerking van klustaken, overleg met collega's, enzovoort. Dat zou een concrete verlaging van de werkdruk kun-

De Meyer

nen betekenen, aangezien die onderwijsactiviteiten momenteel na schooltijd moeten gebeuren.

De vraag rijst dan aan wie de begeleiding van de kinderen 's middags kan worden toevertrouwd. Een vergelijkbare kinderopvang gebeurt nu ook voor en na schooltijd door diensten van buiten de school, bijvoorbeeld door gemeentelijke en stedelijke kinderopvangdiensten. Lokaal zou nagedacht kunnen worden over gelijkaardige modaliteiten voor kinderopvang 's middags. Het is echter iets te eenvoudig om dit geheel door te schuiven naar de gemeenten en steden. Mijns inziens gaat het over een opvatting over kinderopvang in een breder perspectief, en betreft het een algemeen maatschappelijke tendens.

Hoe gaat de regering daarmee om? Hoever denkt u als Vlaams minister van Onderwijs dat scholen hierin kunnen en moeten gaan? In hoeverre moeten of kunnen leerkrachten van het basisonderwijs de kinderopvang 's middags, die almaar breder dreigt te worden ingevuld, in hun takenpakket opnemen? Is het niet wenselijk dat de bijkomende opdrachten van de leerkrachten veeleer worden afgebouwd dan verruimd?

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, deze problematiek heeft te maken met de hele omkadering van lagere scholen, waar we het vandaag in de commissie al over hebben gehad. Gezien in een bredere context, moeten we het middagtoezicht door de leerkrachten in de lagere scholen in vraag durven stellen. Het gebeurt immers niet altijd op vrijwillige basis, en de school moet er fondsen voor aanboren en die mensen uit de hand betalen. Dat zijn middeleeuwse toestanden.

Voor de vraag hoe dat opgelost moet worden, doen we een beroep op uw creativiteit. Op een of andere manier moet dit anders georganiseerd worden. We moeten durven overwegen om het uit de handen van de leerkrachten te nemen. Hun taakbelasting is immers zo al heel zwaar.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 voorziet in een voortzetting van de lokale autonomie met nieuwe belangrijke be-

voegdheden inzake personeelsbeleid. Er werd bewust afgestapt van een betuttelende regelgeving. De grote principes werden vastgelegd, maar niet alles werd in detail geregeld, zodat er voor de schoolbesturen ruimte is voor een eigen invulling van het schoolbeleid. Dit heeft natuurlijk tot gevolg dat iedere school het verschillend kan organiseren.

De prestatieregeling voor het onderwijzend personeel is opgesplitst in drie elementen. Het eerste is de hoofdopdracht. Dat is een lesopdracht van ten minste 22 en ten hoogste 28 lestijden. Met ingang van het schooljaar 2001-2002 wordt in uitvoering van diverse bepalingen van CAO VI de maximale hoofdopdracht van het onderwijzend personeel beperkt tot 27 uren.

Het tweede is de schoolopdracht. Dat zijn de taken die in schoolverband worden uitgeoefend, waaronder toezicht, diverse vormen van overleg, de organisatie van de schoolbibliotheek, enzovoort. Deze opdracht omvat maximaal 26 klokuren, te presteren binnen de periode van de normale aanwezigheid van de leerlingen. Dat is vanaf 15 minuten voor de eerste les 's morgens tot 15 minuten na de laatste les 's middags, en vanaf 15 minuten voor de eerste les 's namiddags tot 15 minuten na de laatste les 's avonds.

Het derde begrip, kortweg opdracht, omvat ook nog taken die worden uitgevoerd naast de schoolopdracht, zoals verslagen maken, oudercontact, taken bepaald na onderhandelingen in het lokaal comité, enzovoort.

In hoofdstuk tien van het genoemde decreet basisonderwijs wordt voorzien in functiebeschrijvingen voor de verschillende ambten in het basisonderwijs. Modellen van deze functiebeschrijvingen zijn als bijlage toegevoegd aan het besluit van de Vlaamse regering van 17 juni 1997 betreffende de opdracht van het personeel in het basisonderwijs. Via deze functiebeschrijvingen werden de eerste stappen gezet om de taken van het onderwijzend personeel duidelijk te omschrijven. Functiebeschrijvingen en de daaraan gekoppelde evaluaties kunnen een belangrijke verrijking zijn voor de personeelsleden. Er moet ook de nodige bescherming van de personeelsleden in vervat zijn.

Om personeelsleden te beschermen tegen rechtstreekse of onrechtstreekse druk om taken die niet tot de eigenlijke opdracht behoren, toch uit te voeren, heeft de regering een negatieve lijst opgesteld. Deze lijst bevat de taken die niet in de functiebeschrijvingen kunnen worden opgenomen. Middag-

Vanderpoorten

toezicht houden is een van de taken die erin zijn opgenomen. Deze lijst vindt u terug in het besluit van de Vlaamse regering van 10 juni 1997 houdende taken die niet in de functiebeschrijving van het personeel van het basisonderwijs kunnen worden opgenomen.

Om dit alles mogelijk te maken werden de vakbonden, de koepels en het gemeenschapsonderwijs uitgenodigd om een convenant af te sluiten. Het breekpunt in de besprekingen werd echter de evaluatie, die aan de functiebeschrijving gekoppeld is. Momenteel is er dus nog geen convenant over de functiebeschrijvingen afgesloten. Dit heeft tot gevolg dat de functiebeschrijving nog niet verplicht is en dat de negatieve lijst nog niet van toepassing is. Bijgevolg gelden hier de artikels 164 en 165 van het decreet op het basisonderwijs. Dit betekent dat er nog moet worden onderhandeld over de taken die tot de opdracht van de scholen behoren.

Ik wil hier nog even aan toevoegen dat mijn medewerkers momenteel het uitschrijven van een eerste HRM-decreet voorbereiden. Dit decreet zal de loon- en de personeelsproblematiek nog niet definitief regelen, maar het zal op dit vlak wel een voorbereidende rol spelen. Het is de bedoeling om de problematiek van de functiebeschrijvingen, de evaluaties en de mandaten door middel van dit decreet te regelen.

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Vooreerst zou ik de minister willen danken voor haar antwoord. Ik ben het eens met haar visie op de autonomie van de basisscholen. Ik wil me evenwel ook aansluiten bij de vraag van de heer De Cock.

De ouders vertrouwen de basisscholen steeds meer taken toe. Dit leidt tot een overbevraging. Op dit vlak dienen inspanningen te worden. De scholen rekenen er ongetwijfeld op dat de minister enige creativiteit aan de dag zal leggen.

Op het vlak van de loonsverhoging is in het kader van CAO VI ongetwijfeld vooruitgang geboekt. De stijging met 3 percent zal in de toekomst misschien nog moeten worden aangevuld met gedifferentieerde loonsverhogingen. Op het vlak van de werkdrukverlaging verwacht de basis echter nog heel wat inspanningen van deze regering.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de instandhouding van de basisschool in Doel

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Meyer tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de instandhouding van de basisschool in Doel.

De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, iedereen kent de problematiek van het dorp Doel. In haar beslissing over het Deurganckdok heeft de toenmalige Vlaamse regering voorzien in de uitvoering van een sociaal begeleidingsplan voor Doel.

Het regeerakkoord van de huidige Vlaamse regering stelt dat dit sociaal begeleidingsplan verder zal worden uitgevoerd. Dit betekent dat de Vlaamse regering het voortbestaan van de gemeentelijke school, de enige onderwijsinstelling in het dorp, garandeert tot 2003. Deze garantie geldt ook indien de school op een bepaald moment niet meer zou voldoen aan de betoelagingsnormen. Vlak voor het zomerreces van het jaar 2000 heeft de Vlaamse regering beslist om de leefbaarheid van Doel minstens tot in 2007 te garanderen. Dit betekent dat de lokale school eveneens leefbaar moet blijven.

De gemeentelijke basisschool Kieldrecht heeft twee vestigingsplaatsen. De hoofdschool bevindt zich in Kieldrecht. In Doel bevindt zich een kleinere vestigingsplaats. In deze school zijn er momenteel twee kleuterklassen. Met het bestaande lestijdenpakket kunnen tevens drie graadklassen basisonderwijs worden ingericht. Om pedagogisch-didactische redenen zijn de laagste graadklassen tot op heden gesplitst voor de hoofdvakken Nederlands en wiskunde.

Op basis van deze informatie zou ik de minister van Onderwijs de volgende vragen willen stellen. Kan de Vlaamse regering het voortbestaan van de school in Doel minstens tot 2007 garanderen? Gezien de regeringsbeslissing van vorig jaar lijkt me dit een logische zaak.

De Meyer

Kan de Vlaamse regering het voortbestaan eveneens garanderen indien de school op een bepaald ogenblik de betoelagingsnormen van het departement Onderwijs niet meer haalt ? Deze garantie zou voor de lokale bevolking ongetwijfeld een belangrijk geruststellend signaal vormen.

Wil de minister van Onderwijs zich ertoe engageren om, gezien de specifieke situatie van deze vestigingsplaats, jaarlijks in een voltijds ambt bovenop de normale uren te voorzien ? Deze bijkomende uren kunnen worden aangewend voor zorgverbreding, voor het gedeeltelijk opsplitsen van klassen voor lichamelijke opvoeding, enzovoorts. Gezien de uitzonderlijke situatie lijkt een uitzonderlijke beslissing me volkomen verantwoord. Op die manier kan de Vlaamse regering de lokale bevolking laten zien dat de aangekondigde sociale begeleiding ook voor het onderwijs geldt.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, u weet dat het dorp Doel me na aan het hart ligt. De wijsheid gebiedt me evenwel om te stellen dat men niet moet rechtstaan op plaatsen waar men volgens anderen beter gaat liggen.

Op 19 mei 2000 heeft de Vlaamse regering beslist om de leefbaarheid van Doel tot 2007 te garanderen. De heer De Meyer heeft daarnet al naar die beslissing verwezen. Tot en met 2007 wil ik de modaliteiten van het woonrecht dan ook ten volle verdedigen. Een van die modaliteiten houdt in dat de kinderen van Doel het recht hebben om in hun eigen dorp naar de lagere school te gaan.

Om die reden wil ik me volledig en ongenueanceerd aansluiten bij de vraag van de heer De Meyer. Deze garantie zou inderdaad een geruststelling betekenen voor de lokale bevolking, zeker indien ze ook zou gelden als de school in de toekomst de normen niet meer zou halen.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mijnheer de voorzitter, ik sta volledig achter de eerste vraag van de heer De Meyer. Ik vind zijn vraag volkomen terecht. Met zijn tweede vraag heb ik het veel moeilijker. Ik wil hier dan ook even mijn persoonlijke mening geven. Men weet waar men begint, maar men weet niet waar men eindigt. Indien de Vlaamse regering deze voltijdse kracht toekent, kunnen heel wat andere

scholen in het land ook om bijkomende personeelskrachten vragen.

Ik woon in een stad met een gemeentelijk lager onderwijs. Deze scholen beschikken over vijf tot zes voltijdse krachten die buiten het normale kader vallen. Mijns inziens is dit wat teveel van het goede. Ik vind niet dat we het gemeentelijk onderwijs op die manier moeten organiseren. Het is onmogelijk om die strategie lang vol te houden. Dit kan ten slotte niet blijven duren. De vraag is steeds waar het geld vandaan moet komen.

Naast onderwijs heeft een gemeente ook nog andere taken. Net als de gewestelijke kas kan de gemeentelijke wel goed gevuld zijn, maar wellicht is ze niet goed genoeg gevuld om dit alles in stand te houden.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, volgens het sociaal begeleidingsplan van Doel wordt het voortbestaan van de school in Doel, die een vestigingsplaats is van de gemeenteschool van Kieldrecht, gegarandeerd tot 30 juni 2003. Concreet houdt dit eigenlijk een afwijking a priori in op de rationalisatienorm voor vestigingsplaatsen. Uit een gesprek met de sociaal bemiddelaar op 5 juni 2001 blijkt dat hij officieel nog geen weet heeft van een eventuele verlenging van de voornoemde periode. Voor een afwijking op de rationalisatie- of programmatienormen dient vanaf het schooljaar 2000-2001 alleszins het advies van de Vlaamse Onderwijsraad te worden ingewonnen. Ik kan vandaag dus niet zeggen in welke richting dit gaat evolueren, maar de mogelijkheid bestaat wel, gezien de verlenging van de periode tot 2007.

Wat uw tweede vraag betreft : de huidige regelgeving laat wat u vraagt, niet toe. Het valt tevens op te merken dat de school in Doel een vestigingsplaats is van de gemeenteschool in Kieldrecht. Wanneer extra omkadering wordt toegekend aan Doel, kan overeenkomstig de lokale autonomie niet worden gegarandeerd dat het surplus daadwerkelijk en volledig naar de school van Doel gaat. Ten slotte zou het toekennen van deze extra omkadering een inbreuk kunnen inhouden op de gelijkheidsnorm ten opzichte van andere scholen die, weliswaar om andere redenen, eenzelfde verzoek hebben. De heer Moreau wees daar reeds op.

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mevrouw de minister, ik heb begrip voor uw antwoord op mijn tweede vraag, zij het dat ik er terzake een andere mening op na hou. Ik ben er gerust in dat de gemeente verder de verantwoordelijkheid voor die extra uren op zich zal nemen, zoals dat tot nu toe gebeurde.

Wel ben ik wat ontgoocheld over uw antwoord op mijn eerste vraag. Ik had immers gehoopt dat u een heel duidelijk bevestigend antwoord en een positief signaal zou geven, eventueel onder voorbehoud van een bevestiging door de Vlaamse regering. De gemeente heeft deze vraag reeds vorig jaar gesteld. De vraag lijkt me logisch. Men heeft beslist dat Doel minstens tot 2007 kan blijven. Gezien de uitzonderlijke moeilijke verbinding die daar bestaat, vind ik het noodzakelijk dat deze vestigingsplaats van dit basisschooltje er op termijn kan blijven, ook al voldoet het niet meer aan de normen.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer De Meyer, ik heb niet neen gezegd. Ik heb niet gezegd dat dit niet kan. Ik heb gezegd dat het een vrij nieuwe situatie is en dat we dit moeten bekijken. Er bestaat alleszins een mogelijkheid tot afwijking.

De heer Jos De Meyer : U begrijpt dat het van uitermate groot belang is dat men dit signaal krijgt voor de komende schoolvakantie en voor er opnieuw inschrijvingen gebeuren in het schooltje. Ouders moeten immers beslissen waar hun kinderen

volgend jaar heen gaan. Ze hebben dan ook graag een perspectief op wat langere termijn.

Minister Marleen Vanderpoorten : Alleszins gebeurt dit voor volgend jaar.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mevrouw de minister, ik zou willen vragen dat u de bezorgdheid van de parlementsleden in de streek zou signaleren aan de regering. Door de werken aan het Deurganckdok is de verbinding naar Kiendrecht of om het even waar ontzettend moeilijk. Er moet een wijkschooltje blijven. Het is nauwelijks doenbaar om die kinderen naar een school in Kiendrecht te brengen, die het dichtst bij is. Dat is een ontzettend moeilijke verplaatsing.

Minister Marleen Vanderpoorten : We zullen dat bekijken.

De heer Jos De Meyer : Kunt u ons op de hoogte brengen als er een nieuw antwoord is ? Waarvoor dank bij voorbaat.

Minister Marleen Vanderpoorten : Dat is geen probleem. Ik zal dit bekijken. Persoonlijk ken ik de specifieke situatie in Doel niet, maar ik zal me daarover informeren.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 12.52 uur.*
